

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23963
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	101
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 101

PROVINCIAL
TO
QUANTITY

provincial adj देशीय, देश्य

MBh, Hariv, Pān 5.

3.67, देशिक f(इ) MBh, R — प्राकृत f(आ, इ) Vcar

provincialism n देशी (sc भाषा) .

vocabulary of provincialisms देशीकाशः Cat .

proving adj साधक f(इका) Sarvad — समर्थक Sāh

— प्रमापक Sarvad — व्यवस्थित MBh, Kav, etc — आदाय

मान MBh .

seeking to prove सिद्धाधायिषु Jaim, Sch, सिद्धाधायिषु

wishing to p. समाधित्सु Nyāyas, Sch .

proving by argument उपपादनम् Sarvad the p. of any-

thing already proved सिद्धसाधनम् Kap p. right उपपत्ति

f -

wish to prove विजिज्ञासा SBr, MBh, BhP, सिद्धाध्यायिषा

Bhashap .

provision n सम्भृति f ĀpŚr, Kathas, सम्भारः

(ifc f आ) AV, etc — संनिचयः provisions, निचयः

वीवधः, विवधः Kāv, Kām, Pañcat — प्राशव्यम् RV — यावसः

L — कोशः Mn, MBh, etc, कोशम् L — अवसम् Ved,

RV 1.93.4, 119,6, 6.61.1, etc — संवरः Divyāv — संकेतः

MW — सिनम् RV .

any place in which provisions are kept कण्डोतः W

causing provision सुभूतकृत् mfn ĀpŚr complete p. सर्वपूर्णम्

L endowed with provisions इरावत् mfn furnished with

p. for a journey पाथेयवत् mfn Megh having no p. असंचय

mfn MBh 13.2018, असंचयवत् mfn TAr , असंचयिक mfn Mn

6.43 having only small p. अल्पसन्निचय mfn R 1.6.7 having

pieces of fivres of yound lotus as p. for a journey विसफि-

सलयच्छदपाथेयवत् mfn Megh having plenty of p. (said

of a ship) सैरावत् mfn AitBr having p. संचयिक mfn

having p. for a month माससंचयिक mfn Mn 6.18 provision for

प्रातिविधानम् (comp) Prasannar, Kull provisions for a

journey पाथेयम् MBh, Kāv, etc, पाथेय Jyot , शम्बलः

शम्बलम्

Kāv, Kārāṇḍ (also written सम्बल, संवल

) p. for a march यात्रिकम् MW provision formaintenance वृत्तिमूलम्Gaut, वृत्तिहेतु m Mn 4.11 scarcityof provisions दुर्भिक्षम्

(rarely दुर्भिक्षः) TĀr 1.4.3, Mn,

MBh, etc a store of p. भोज्यम्

MW superintendence over p.भोजनाधिकारः Hit supplied with p. सावस mfn SBr with-out p. निष्परिकर mfn Kathās , अध्यासक mfn .to gather provisions सम्भाण्डय Nom सम्भाण्डयति,

सम्भाण्डयति Hcar .

provisioned adj पायेयवत् Megh .

^{provisions}
~~provisions~~

provender for a journey पथ्याशनम्, पथ्योदनः Kāv

शम्बलः, शम्बलम्

Kāv, Karand (also written

सम्बल, संवल) .

provocation (in dram) n उत्तेजनम् Sāh — संशब्दः

provocative adj क्रोधनीय R 2.41.3 .

provoke vb क्रुध् caus क्रोधयति RV, AV, R — वृष्

caus कोपयति, कोपयते RVh, etc — उद्दीप् caus उद्दीपयति

RVh, ShF, Ssh, etc — आह्व आह्वयति, आह्वयते

RV, Sgr, R, Kathas, etc, ~~समाह्व~~ (to a game of chance) समाह्व

समाह्वयति, समाह्वयते RVh, etc .

to provoke to a battle समद्वै समद्वयति, समद्वयते

MBh, R, etc to p. to anger प्रकुप caus प्रकोपयति

Mn, MBh, etc .

provoked adj प्रकोपित P, उपजातकोप, उपजातक्रोध

Prab , कुपित .

feeling provoked क्रुध्यत् in 6.4.8 , MBh क्रुध्यमान

DhP 6.4.5 p. on account of क्रुध्य (acc with anu bhatt)

RV, AV, TS, Śr, MBh, etc p. to anger समुपजातकोप .

to be provoked प्रकोपणीय, प्रकोपनीय

Pāṇ 8.4.

31, Sch .

provoking adj प्रकोपण, प्रकोपन f(इ) Susr —

अतुक् सर — ('s speech) युद्धसार sh .

provoking n ^{प्रकोपणम्} ~~असह्यः~~ प्रकोपनम् MBh, Hit — आहवः

prowess n शौर्यम् Śr, etc, शौर्यकरणम् L —

विक्रान्ति f Rājāt — कर्मदारम् W — वैरम् (exception-

ally वैरः (?) ifc f आ) W — शवस् n PV, AV — ^{जजौजस्} विक्रमकर्मम्

n Sis 19 — (the act of) विक्रमकर्मम् n MW .

a bull in prowess अप्रभविक्रमः Bear devoid of p.

वीर्यविरहित mfn W effecting anything by p. वीर्यावदानम्

W great p. सुविक्रमः W having p. as its price वीर्यशुल्क

m (आ) n Wh, R having p. equal to a tiger शार्दूलसमविक्रम

mfn W 'having strong p.' (N. of a song of Phrita-rashtra)

दृढक्षत्रः Wh 1 of equal p. तुल्यविक्रम mfn p. in battle

रणोत्साहः R .

to display prowess विक्रमं कृ to show p. विक्रम्

विक्रामति, विक्रमते

Wh, Kav, etc .

proximate adj संनिकृष्ट h, F, etc समासन् Vajñ,

Ragh, Kathas, प्रत्यासन्न MBh, Kav, etc, आसन्न MBh,

R, Ragh, MBh, Kathas, etc — संनिहित MundUp, MBh, etc —

समीप Kav, VarBr, etc — पार्श्वे f(आ) MBh, Kav,

etc, पार्श्व — अन्तिक (with gen or abl) L —

उपान्तिक L — उपकण्ठ Kum, Pāncat, Ragh — सविध

Mālatim, सवेध L — अन्तर f(आ) , अन्तरङ्ग —

अभ्यर्ण Ragh 2.12, etc — आरतीय — निकषा ind

(g स्वरादि) Hariv 16038, Śis 1.68, etc — प्रस्तुत W —

सदेश — सनोड L, सनीव RV, सनीडक

belonging to a proximate time अनीचीन f(आ) ,

अनीकालिकता In 12.96 a p. cause उपादानकारणम्

proximity n I आनन्तर्यम् Wh, etc — संनिकर्षः Nir,

Gr's, Wh, etc — प्रत्यासन्नम् Wh, = प्रत्यासन्नता — आसत्ति

f, आसन्नम् P, Kathas, etc — अतिकम्, उपातिकम्

Wh, Pancat, etc — न्यन्तः, न्यन्तम्, अन्तः — पार्श्वम्

(rarely पार्श्वः ~~g~~ ~~xxx~~ अर्धर्चादि ifc f आ) (with gan or

ific) MBh, Kāv, etc — समीपता, समीपत्वम् Kāv, Sarvad, (in

space and time) समीप्यम् Saṃkhyak, Sāh, BhP, समीपम्

Kātyār, MBh, Kāv, etc — सविधम् Kāv, Kathās, सवेधम्

L — उपकण्ठम् Kathās, Rajat, etc — निकटः, निकटम् R,

Pānc, Kathās, etc — परिसरः Kāv, Pānc — अभ्यर्णम् Pālatim

etc, अभ्यर्णता Kad — अभिमुखता — निकाशः MBh .

II अद्भुतः — अभ्यग्रम् L — अभ्याशः (अभ्यास)

(gen or abl) R, etc — अर्वावत् f R — अविदूरम् F 2.45.

33 — आवत् f AV 5.30.1 — आविदूर्यम् Pānc — उपस्थानम्

Yājñ, Heat, उपस्थितिः f Sāh — उपह्वरम् (generally loc)

RV 8.69.6, — कुहरम् L — ताटस्थम् — निर्देशः L

— पक्षः (ifc f आ or ई) L — परिप्रार्धम् SankhBr —

प्रत्युपरस्थानम् Sank — संस्त्यायः L — सदेशत्वम् Lāṭy, Gobh

— समुपस्था W .

non proximity असंनिधानम् Kāvya, Kathas, etc .

being in close proximity to पार्श्वेग mfn (gen or comp)

being in the p. of उपकण्ठ mfn Kum, Pañcat, Paṣṭh close

p. उपान्तम् Kathas, Rajat, etc from p. संनिध्यतः

ind Malatim , आस्तात् ind PV , अन्तिकात् ind from

the p. of संनिकर्षात् immediate p. उपान्तम् Kathas, Rajat.

Mesh, etc , (in Gr) अत्यन्तसंयोगः , (in space) प्रत्यासत्ति

f Laty, Sak, etc , (in time) प्रत्यासत्ति f Laty, Sak, etc ,

कण्ठः Pāncat in close p. आसः PV 7.99.7 in conse-

quence of the p. आश्रयतः inⁱⁿ the p. अन्तिके loc ind

PV 8.9.15 , उपरताति ind , आस्तात् ind PV in the p.

of अन्तिके ind (with en or ifc) , उपान्ते ind ,

अभितः ind (en) शान्, etc in the p. of Acyuta

उपाच्युतम् ind BhP 10 in the p. of Krishna उपाच्युतम्

ind BhP 10 in the p. of men जनान्तिके loc ind Kathas 65.

132 moving round about in the p. आसन्नचर mfn Kum 'per-

sonal p. ' (whisp ring aside to nother) जनान्तिक Sak,

Vikr, etc p. to a wife (7) लयेनि m app. to the margin

उपान्तम् want of p. असंनिकषः L within p. अप्यर्धम्

ind Br within the p. of अन्ति ind RV, AV (with gen) .

proxy n प्रतिनिधि m ŚrS, Mn, Bh, etc — प्रतिहस्तः,

प्रतिहस्तकः (Hit) .

prudence n सुनीतम् Bh, R, etc — नयः , Bh —

नीति f Mn, Bh, Kav, etc — मेधा Bh, etc — आत्मवृत्ता

Mn 11.86, Bh 8.83 — विचारः (ifc fआ) Bh — अविभ्रमः

Bh 4.1887 — धैर्यम् RV 2.27.11 — परिवेदना .

the eye of prudence नयचक्षुस् n R the path of p.

मोतिवर्तिनि f Vcar possessing worldly p. मित्रयु mfn

म. 1. 34, 34b p. in action कार्यचिन्ता .

prudent adj प्रज्ञ f(आ) Mānd p, प्रज्ञान f(ई) L,

कृतप्रज्ञ Ph 5.1246, Kathas, प्रज्ञाल इ सिद्धमादि,

प्रज्ञिन् L, प्रज्ञित इ पिच्छादि — जयवत् Kav.

जयचक्षुस् Rash जयकोविद Ph — सम्बुद्ध R, बुधान

L, बोधान L — बहुदर्शक f(इका), बहुदर्शिन् L —

प्रेक्षावत् Sāmkhyak, Ach, Nīlak — कृतधी — Indr —

परिणामदर्शिन् — मनोषिन् RV, etc — कार्यचिन्तकः —

विचारवत् Śatr, Kav — विवेकिन् Kāv, Kathās, etc, विवेक्तु

Rajat, Balar — अन्तरज — 3-प्रमूर RV 1.90.2 — आत्मवत्

in, Tajn, h, etc — ऋभु RV 1.111.2, ऋभ्व, ऋभ्वन्,

ऋभ्वस् RV, AV 5.2.7 — कवि — ऋतुमत् RV —

ऋतुविद् RV — दीपज्ञ Ragh 1.93 — प्रणिहित

— प्रयत Kath'p, in, h, etc — मनोधृत RV — संनिभृत

अह — स्मृतिमत् (at, ~~stakam~~ Jatakam .

in a prudent manner

नय

(ibc) नयेषु

MBh

(esp) p. behaviour

नयः

MBh, Kāv, etc p. conduct

नयनानि

n pl BhP 10.50.34

, (esp) नयः

MBh, Kāv,

etc , नैगमः L p. (said of an arrow) ऋभु

AV 1.2.3,

(said of Indra, Agni and the Ādityas) ऋभुRV , (saidof property) ऋभुPV 4.37.5, 8.93.34 , (said ofwealth) ऋभु

RV 4.37.5, 8.93.34 .

behaving prudently

नयग

mfh 13h .

the plant Carpopogon pruriens (coware) अध्याष्टा,

अध्याष्टा — अग्रपर्णी f .

prying into domestic affairs गृहभेदिन् mfñ

the prying eyes of men लोकलोचनापात Kathas .

Eshav ! a prticle (of contempt) आहे ind .

Psychological adj शारीरिक (as a book

treatin of the embodied soul) शारीरिकीय .

psychology

बुद्धि

(with आत्मनः, बुद्धिर् ब्राह्मी

) f far .

Pterocarpus santalinus तिलपणिका

Susr 1.39.8 & 46.4.

29, तिलपणिका Susr 1.46.4.11 .

red sanders (Pterocarpus santalinus) कुचन्दनम्

Susr .

~~Rat~~

Pterospermum accerifolium कर्णिकार mfn 11th, Susr —

वृक्षोत्पलः L, कर्णिकार — कर्णिकारकः L —

उन्मत्तः L — कणेरः L, कणेर — करेणु m (Un 2.1)

L .

a kind of tree (Pterospermum acerifolium) कुशेशयः

L P. acerifolium कुशेशयः . L Mucukunda (P. superifolium)

हस्तवृक्षः L P. acerifolium गणेरकः, गणेर m L —

द्रुमोत्पलः L $\frac{1}{2}$ परिब्याधः L $\frac{1}{2}$ पिण्डबीजकः L $\frac{1}{2}$ पीतपुष्पः

L — राजतरु m L — विदारणः L — बाधिरिपु m L —

शीर्षपत्रः L — सुफलः (only L) .

the flower of Pterospermum acerifolium कर्णिकारम्

itus .

Pterospermum suberifolium छत्रवृक्ष: Thpr —

चिबुक: L — रक्तप्रसव: L .

the plant Pterospermum suberifolium अर्घ्यार्ति: L .

Pterospermum suberifolium प्रतिविष्णुक: L — सुदल: L

— सुपुष्प: L .

a kind of Moringa pterygosp rma श्वेतमरिचः Thanv .

Ptychotis ajowan यवानिका Car, यवानी Susr

Sarnag, etc — यवाग्रजः L, यवजः L — यवसाह्वः

L — यमानिका, यमानी Susr — ब्रह्मदर्भा Thpr —

लीलगन्धा L — दीपनी, दीपनीयः L, दीपिका L,

दीप्यः, दीप्यकः, दीप्यकम् — भूकदम्बकः L —

भूतिकः, भूतिकम् L — मोदयन्ती L also मोदयतिका — वातारि

m L — विसर्पिणी L — शूलहस्त mfn L .

the oil of Ptychotis ajowan दीपिकातैलम् Susr .

puberty n यौवनम् (ifc f आ) AV, etc, यौवनावस्था

— वयःसंधि m cat — रोमाणि L .

' approaching puberty ' (marriageable) यौवनाभिमुखो

Pancat arrived at p. यौवनस्थ mfn with a girl arrived at

p. वयःसंधिमती cat , (having experienced the menses)

दृष्टपुष्पाGal, दृष्टरजस् f L, दृष्टरजस्का Gal agirl at the age of p. ऋतुमती Mn 9.89ff, Pañcat, etc agirl who has attained p. प्राप्तते (प्राप्तऋतु) f L a girlwho has not yet attained to p. अनागतार्तिवा a girl who hasreached p. स्त्रीव्यञ्जनकृता mfn L not arrived at p. अप्राप्त-यौवन mfn one who has arrived at p. यौवनारूढ mfnKathās one who has obtained p. प्राप्तयौवन mf (आ) n Gal(a girl) who has not yet attained o p. अव्यञ्जन mfnPañc t whose signs of p. are not yet developed अजातलोमन

mf(न्ती) n . अज्ञातव्यञ्जन mfn .

public adj सार्वजनिक, ~~सर्व~~ सार्वजनीन Pāṇ 5.1.9, Vārtt

5, Pat — बहुलीभावः Kathās — सान्त्वय Kāty — प्रकटित

Kāv, Pur, प्रकट f(आ) Gūryas, Kāv, Kathās, Pur, etc —

प्रकाश m, m, etc — विवृत (also वीवृत) m, VarBrS,

etc — प्रज्ञात m, m, etc — अनिभूत .

any public spectacle प्रेक्षणा (ifc) in, Pañcat,

Kathās any p. show प्रेक्षणा (ifc) in, Pañcat, Kathās

become p. बहुलीभूत Sak becoming p. व्यक्ति f Dh, Kāv,

etc the conduct of the p. लोकवृत्तम् Dh for the sake of

the p. लोकसात् ind gaining p. confidence लोकरञ्जनम्

Yājñ, Comm in p. महाजने ind, सजने ind, सदसि,

मध्येस्वभम् Chanani, विवृते, प्रकट (ibc)

प्रकटम् ind var, Kathās, Pañc the keeper of a p. build-

ing सभापातः Dh, Dh made p. प्रचारित बहुलीकृत

Sak, 100, Prab opposed to p. opinion लोकविरोधिन् Kavya, 100, Prab

= लोकविरुद्ध, लोकविरुद्ध Nam a p. action व्यक्तकृत्यम्

Rajat a p. advantage लोकोपकारः Pañca p. affairs सामान्यम्

W the p. and iliac regions वृद्धाम् 100, Prab, 100, Prab, वृद्धाम्

p. business पौरकार्यम् Sak, 100, Prab सामान्यम् W p

clarity देशकण्ठकः Jatakam a p. cheat प्रकाशवचकः

W a p. ^{p.}deceiver प्रकाशवचकः 100 a p. entertainment प्रेक्षा

In, Hariv, Kathas p. office कर्मस्थानम् Rajat a p. rec-

iter of sacred works पाठकः W, पाठिनः L a p. recite

of the Puranas पाठकः , पाठिनः L p. rumour लोकवचनम्

Pancat, लोकवादः Kath, Kav, etc a p. show प्रेक्षा In,

Hariv, Kathas ' p. woman ' (a prostitute) प्रकाशनारी

Mricch very p. सुप्रकाश W .

to become public प्रकाशताम् गम् Audr to be p.

प्रख्या pass प्रख्यायते In, th, etc to become p.

विहृततां गम्, बहुलीभू बहुलीभवति Pash , अरहाय

Hom अरहायते Pan 3.1.12, Kas (v.l.) to make p. प्रचर्

caus प्रचारयति W , बहुधाकृ th .

publican n पणः (ifc f आ) L .

publication n उद्घोषणा, उद्घोषणम् Sāh, Kathās, Sarva

उद्घोषणा Jatakam, उद्घोषणम् Das .

publication of a report आरव्यगति f Kathās .

publicity n प्रकाशता, प्रकाशः Hariv, प्रकाशयता

Rajat — प्राकट्यम् Nilak — प्रसिद्धि min Var, Kav, Kathas

— विवृतम् h 4.34.4, विवृतता B .

publicly प्रत्यक्षेण ind Laty, h, ParkP, प्रत्यक्षे

ind Panecat — विवृतम् ind h — प्रकाशे ind h, Prab,

प्रकाश ibc, प्रकाशम् ind in, h, etc .

bathing publicly विवृतस्नानम् FarGr off red p. (as food

) अवधुष्ट min h 12.15.76 one who has p. shaken off

worldly ties व्यक्तावधूत mfn W one who p. teaches the

Veda वेदपूर्वाविन् m Yajñ p. known प्रचरित mfn Car, Sch

p. manifesting प्रकाशनम् Vir, Bh, Susr, etc purchase

made p. प्रकाशकः MW

publish vb प्रकाशी कृ p Ā Hariv, विकाश caus

विकाशयति h — प्रख्या caus प्रख्यापयति Malatī, Pājat

(news) विसृज् caus विसृजयति Pājat, सृज् सृजते

AitBr — विसृज् caus विसृजयति Bh — संवच् संवक्ति

(in the non conj tenses also Ā) Pañcar .

published adj प्रकाशित MBh, R, Susr, etc — प्रथित

Bh, Kāv, etc — प्रतिचारित Bh — प्रसारित War, Samk — प्रस्युट

Kāv, Pur, Kathas, etc — प्रकीर्ण W .

to be published प्रख्यापनीय Top .

publishing adj प्रकाशक f(इका) Sah, Mark .

publishing n विख्यापनम् Gaut — (the act of)

अनुकीर्तनम् — निवेदनम् Sh, ,etc .

any small puddle गोष्पदम् Suparn, BSh 1.7.9, 6,

BhP 10 .

puṇḍra n गृह्यम् Susr, VarBrS, Kathās 2.5 — कौपीनम्

BSh, BBr, Tāncat, Kathās — रोमशम् IV 10.86.16 — जघनः

(IV 1.20.2, 5.61.3, 6.75.13), जघनम् (AV 14.1.36, TS 2.

TBr 2, etc) — कौपीनम् D. — रति f L, रमणम् (ifc

) L = जघन .

a disease of the pudenda गुह्यरुज् f arBr 5.86 ,

गुह्यरोगः Ashtāṅg 6, ch 33 a particular part of a woman's

p. तक्करी Kath 13.9f, तक्करी TS 3.3.10.1, तगरी

AV, Paip. , तगरी a part of the body near the p. गवीनिके

f du गवीन्यौ f du AV 1.3.6, 5.35.10-13, TS 3 .

Pudenda muliebria (Gmn) कशफकी m du 3P —

फलोनि f L — मुखौ m du IV, 1P, 1S .

pudendum (of a young girl) मत्कुणा L अजातलोमभग.

(a woman) whose pudendum oozes जघनचूलि f TBr 2.4.

6.4, AsvSr 2.10.14 .

Pudendum muliebre भगः (भगम् L ifc f आ)

n, h, etc — भसद् f, Al, s, Br, GrSrs — अधरम्

L — अधस् — अधोऽङ्गम् — अधोद्वारम् — अधोवशः —

कन्दर्पकूपः L — कलत्रम् L — (?) धाणिका TS, Al —

निष्कृतः L — मदनायुधम्, मदनालयः L — मध्यमन्दिस्

Subh — मनोभवागारम् Shpr — मन्मथायतनम् Sh, मन्मथालयः

L — या — रतशृङ्गम् Gal, रतिकुट्टम्, रतिशृङ्गम्,

रतिभवनम् VarBrS, रतिमन्दिस् L, रत्यङ्गम् L.

any place other than the pudendum muliebre अयोनि

m f 3Br, n 11.173, Gaut having an impure p. मण्डूराधापिकी

EV 10.155.4 .

puerile adj बालिक f(आ) Mn, Kāv, etc, बालक

f(आ) Mn, Hariv, Kāv .

pu rperal fever गर्भज्वरः Heat, गर्भवास क्लेशः Heat 1

p. sickness सूतेका जदः Sarnes, सूतेकारोगः सूतेरोगः

HParis .

puff vb फुत्-कृ फुत्करोति, फुत्कुरुते Pāncat,

Fit — घुरघुराय् Mon घुरघुरायते Car, Susr 1.28.4. Kāḍ 3.571

BhP 3.30.17 .

to puff out (the checks) प्रपुथ् प्रप्रोथति B 3.

32.1 to r. up आध्मा pass आध्मायति (fir) Car 14.

6.2.12 , MBh, Susr .

to be puffed up गुञ् PV , अस्मिन् pass अस्मिन्

Ragh 17.43 , विदह् pass विदह्यते P to be p. up with

pride उद्धृत् उद्धर्तते .

ruff or smoke धूमलवः Var ..

puffed adj फुक्कत .

not puffed up अनुलेकिन् Sak p. inflated (as cheeks)

फुल्ल f(आ) (Pan 7.1.89, 8.2.55) Balar p. up उतफुल्ल

(Katy on Pan 7.2.55) Kathas, Balar, Śarnā , आधमात्

f(आ) , समाधमात् सुध , उद्धत , साधोप was अनुधूपित

RV 2.30.10 , आपीत RV 8.9.19, आपीन AV 9.1.9, AitBr,

h, etc , उत्सिक्त car, BhP, Rājāt , प्रस्फार Nalec ,

स्तब्ध Chp, har, etc , स्तम्भिन् Bh p. up by science

विद्याचित् ŚBr p. up with pride मदोद्धत , समुद्धत

L p. with pride दर्पध्मात् W p. up with pride मानध्मात्

puffing adj धामि .

(in music) puffing the cheeks in singing तुम्बुकिन्

p. up फुल्लन (ifc) Vcar .

puffing n फुत्कारः Kathās, Kuval — ध्मानम् Susr,

आध्मानम् Susr — प्रप्रेथः NaitrS — (the act of) पूरणम्

AV, etc — घूत्कारः Balar 8.27, घोत्कारः HarasP — अटोपः

Mh 3.11587, Pancat, etc, घर्घरध्वनि m Kād 2.205, 3.624 .

puffing of the belly उदराध्मानम् Susr .

puffy adj कूचकिन् ¹ Susr .

pugilist n नियोधकः MBh .

place for pugilists नियुद्धम् f , नियोद्य ^{Pugilistic} m L p.

combat नियुद्धम् MBh, Par v, Var, Susr, etc (prob) p. enco

unter मुष्टिकम् Bh , ~~XXXXXXXXXX~~ मल्लयुद्धम् MBh .

pugnacious adj युयुत्सु Bh, Hāy, etc, युयुधि EV

— संग्रामार्थिन् Hasy — कहकार f(ई) Paṇ, Tit .

pugnacity n युयुत्सा Bh, Hariv, P .

very puissant महाप्रताप an .

pull vb कृष् cl 1 कर्षति rarely कर्षते

RV, AV, SBr, etc — समायम्, समायच्छति, समायच्छते EV

(as the udder in sucking) अभ्यायम् P Kāth — आरुक्

आरुक्तेति (SBr) and आरुक्तेति (AV 12.4.6) —

हीड्, हीड्, हीडति, हीडति.

to pull asunder व्यायम् व्यायच्छति

laty to p.

at अभिकुष् अभिकुष्णाति susr to p. away संतुप् संतुम्पति

सन्तुप्यति

AV, SBr to p. down आरुज् आरुजति

to p. near उपोह् उपोहति R to p. near to one's self

उन्मृज् A to p. of आवृह् आवृहति to p. off उक्कृष्

sometimes उत्कर्षति, उत्कर्षते

Hand'p, with, Pash, Susr,

R, etc , (clothes etc) उन्मुच् उन्मुच्यति उन्मुच्यते

AitBr, PārGr, Kathās, etc , अभिह् with 3.14610 . (as

clothes) अवव्ये

PM 4.12. 4 , आवृह् आवृहति

RV 10.61.5, TS, ŚBr, etc to p. out उत्पट् ~~आवृट्~~ caus उत्पाटयति

ŚāṅkhŚr, Gaut, Śuśr, Mn, Pāṇcat, etc, लुञ्च cl 1 / ṭhatun 7.5

) लुञ्चति ~~h~~, Kav, etc, विकृष् विकर्षति, विकृषति

(विकृषते) Bhartr, Pājat, निह् निहरति, निहरते

RV, etc, उद्धृ उद्धरति उद्धरते, निष्कुष् निष्कुषति

BhF, आवृट् आवृष्टति, समुद्धृ समुद्धृष्टति ~~मभ~~, विलुप्

विलुम्पति (rarely ā) ~~h~~, Kav, etc, प्रलुप् प्रलुम्पाते

Hariv to p. out by the roots उद्धृ उद्धृष्टति EV 3.30.17, 6.

48.17, TS, ŚBr, KātyŚr, BhF to p. out (hair) विलुञ्च

विलुञ्चति

Bhatt, (hair) हीड् हीव्

caus AV to p.

to and ~~for~~ fro कृष्caus कषियति

n, Bh, etc to p.

towards one's self

आभृष्

P, आयु

(आयुवले

RV 9.77.2) to p. up उत्कृष्

sometimes उत्कर्षति,

उत्कर्षति, विलुप् विलुम्पति

(rarely Ā) Bh, Vāy,

etc, वृज् cl 1,7 वर्जति, वृणक्ति cl 2 वृक्ते (ver

and Bh? also वर्जते, वृद्धे) Bh, TBr. to p. vp by the roots

उन्मूल

caus

उन्मूलयति

pulled adj आकृष्ट — लुब्धित — आच्छेदित

Jain, Kad . (

pulled by the hair केशगृहीत p. out निष्कृष्टः

Susr, उद्धृत MBh, P, Susr, etc, उद्धृत KātyŚr p. up

उद्धाहित, उद्धृत MBh, P, Susr, etc, उन्नामित,

उन्नामित, वृट्, वृट् Śr p. up by the roots

उन्मूलित p. up by the root उन्मूलित AitBr, P, Prab p.

up by the roots उत्सवात्, उत्पादित .

to be pulled कर्षणीय .

to be pulled to and fro कृप्य

Ragh 2.61.24 to be

n. up by the roots उन्मूलनीय

HYog .

one who pulls लुञ्च लुञ्चक लुञ्चन mfn .

applying a splint or similar instrument by means of

pulleys (in case of dislocation of the thigh चक्रयोगः

Susr 4 .

pulling adj कर्षिन् Pagh, Pricch, etc , कर्षण

Mn 8.112, MBh, Susr & .

pulling off कर्षण mif p. to and fro कर्षिक

MBh, R p. out बर्हण f(ई) बर्हिणम्

p. up उत्पटिन ifc Kathās .

pulling n अवर्धणम् Bh, Pricch, etc, उत्कर्षः

— व्यपरोपणम् — परामर्शः Bh .

the act of pulling out उलुञ्चनम् BhP, Yājñ, उन्मूलनम्

Ragh, Pāṇcat the act of p. up उन्मूलनम् Ragh, Pāṇcat p.

by the hair केशकर्षणम्, Venīś, केशप्रधर्षणम् Bh 7.102.21

p. down of bride समयनुत्ति f p. off निर्लुञ्चनम् Kātyār.

Sch, (a dress) उत्कर्षणम् Bh p. ou. निर्लुञ्चनम् Kātyār,

Sch, उद्धारः Gaut, Bh, Comm on BrārUp ' p. the hair '

(a Jin ascetic) केशलुञ्चकः Prab, केशलुञ्चनः Hcar, केशग्रहः

an 4.83, Kathas, केशग्राहणम् P 3.46.2, kesh p. the hair

especially amorously playing with it or rubbing it etc

केशवमर्षणम् " p. to pieces विच्छिन्नः " p. up by roots

उत्पादनम् , उत्पाटः " p. upwards उत्कर्षः

so as to pull the hair केशग्राहम् ind Pan 3.4.50.

Kas .

one who suffers from pulmonary ^{Consumption} ~~consumption~~ यक्ष्मन्

mfn 'n, 'Ch p. consumption यक्ष्मन् m KātyŚr, 'ch, 'Ch, etc,

कफक्षयः p. disease यक्ष्मः 'S, Kāth, etc .

prepared with fivefold pulp of washed grain etc पञ्चौ-

दन

mfn AV .

pulpy (as fruit) adj मीसल III .

any pulpy substance औदनः, औदनम् IV, IV', SPr,

MBh, etc .

to pulsate with life संस्पन्द, संस्पन्दते BhP .

pulsating adj स्पन्दित Megh, Rajat .

pulsation n स्पन्दनम् AsvGr, Mricch, etc, स्पन्दितम्

Vikr — स्फुरणम् Phatup, L, स्फुरणा — कृशानः Gobh 2.

10.30 .

pulsation of the heart हृदयपुष्पः Gobh, Sch too quick

p. हृदयः Gar .

pulse n स्पन्दः Kāv, Rājat, Bhṛ, स्नायुस्पन्दः

Paris — संचलनाडी f R, नाडी W — कठिनी L — कसूतः

L, कुशूक — शर्धजाहः W — सीतीनकः W, सीतीनकः L,

सतीनक .

causing a quicker pulse नाडिधम mfn Kād, Bālār feel

-ing the p. नाडीपरीक्षा .

any pulse or in pods शिम्बिजा , ताम्बायम्

belonging to leguminous plants (such as p. etc) शिम्ब्य

mfn Kātyār, Sch half ripe p. cooked over a light fire

होतकः Shpr half ripe pulses fried over a slight fire

उल्लः with a kind of pulse कलायः , Sh, Susr, etc ,

कृष्णमुद्गः L , त्रिपुटः VarBrS , त्रिपुटकः Susr 1.46 ,

नरवानिष्पाविका , नरवानिष्पावी L , नरवफलेनो

L , नगुच्छफला L , निष्पावकः L , भृङ्गा , भृङ्गी

L Kār, Kathās , मसुरः , मसुरा , मसूरकः , मसूरा L ,

मसूरः MS, etc, मातुळानी, मातुळानिका L, मुण्ड -

चणकः L, वातकः L, नीरः , व्रीहिकङ्कः, व्रीहि-

व्रीहिकाव्यनमः

काव्यनः, L, सुस्ना L, हरेणुकः, हरेणुका Lalit

Susr, (with slightly globular seeds) हरेणु m Susr p.

ground and fried with clarified butter द्यातिक्कः Pancat 5.5. $\frac{1}{2}$

p. grown in cultivated ground ग्रामजनिष्पावी L a p. of hempen

झागशाकः Cañ .

pulverise vb चूर्णे cl 10 चूर्णयति Bh, P, Pañcat

चूर्णीकृ ^{KātyŚr 15.9.29, Susr} संचूर्णे संचूर्णयति

^{Susr} विचूर्णे विचूर्णयति Bh, P, Susr, अभिसंचूर्णे Car—

क्षुद caus क्षौदयति ^{Susr} मषम ind (with caus of

कृ) ^{SankhGr} (v.1. मषिम) — विपुय caus विपीथयति,

विपीथयते Car .

to become pulverized विचूर्णीभि विचूर्णीभवति ^{Sank} .

pulverised adj पूर्णकृत MBh 6.5424, 7, VarBrS, etc,

पूर्णित MBh, 8, etc — क्षुण्ण Susr, Pan 4.2.92, Kās —

उद्धृष्ट Ragh .

any pulverized substance क्षौदः 2.124.12, Tac,

SkandP, Athas any substance p. क्षौदितम् 7 completely p.

संपूर्णित MBh, Samk, Rajat p. salt पटु n p. sandal-

पिष्टसौरभम्

wood पटु what is p. by fire (ashes) भस्मन्

n (also pl) AV, etc .

to be pulverized पेषणीय MW .

p lveriser n कुट्टकः .

(in alg) a steady pulverizer स्थिरकुट्टकः .

pulverizing adj भस्मन 5.19.5, 10.115.2 .

intending to pulverise पूर्णविकीर्ण 10.12.30 .

pulverizing n विचूर्णनम् Susr .

so as to pulverise - चूर्णयिष्यति in Fan 3.4.3" .

pulverulent adj अवगुण्डित L .

the pommel of a saddle वड्डा L .

pummelling n मुष्टिपातः .

a kind of Purnaga tree सुरपणिकः

a kind of pumpkin ऐभी , गजफला L , देवदासिका

देवदासिका gusr, Shpr the large dark green p. ताडका

for the p. gourd आलाबु f , कुभाण्डी L (v.l. for

कुभाण्डी) a p. produced out of season अकाल कुभाण्डः

a kind of p. gourd (Beninkasa cerifera) कुभाण्डः

Ph 13.4364, Susr, दनवासह .

gun n स्तैषः Man, Kavyad, Sah, etc, शङ्खस्तैषः

Sis, Sch — अर्थविग्रह Kpr .

making clear the meaning of a double entendre or pun

अञ्जनम् in rhetoric) a p. based upon the sense

अर्थस्तैषः Sis 9.31, Sch .

punctuality in fulfilling a promise ०॥ ३०७३॥

to be punctured as a vein ३०७३ mfn Car .

puncturing n वेधनम् , वेधः Susr .

pungency n तीक्ष्णम् — (of drugs तीक्ष्णम्

Susr 1.3f, 2, तीक्ष्णम् — तिग्मम् L — तिक्तः

— उग्रता, उग्रत्वम् Bbh, Sah — तीव्रः Pan 1.2.3. Vartt 3,

Pat, तीव्रम् — यण्डता — औषणः L,

औषणम् L — कटुत्वम् Subh, कटुता Garnc, कटु

m L, कटुकम् Ph 2, कटुकता Subh, कटुकलम् Susr —

परिमल m Śrin̄gar — देशः w — मुखशोधनः IV .

pungent adj तिक्त Ph 12.14, Susr, etc — तिग्म

IV, etc — तीक्ष्ण f(आ) Ph 10.87.9, IV, etc, तीक्ष्ण-

तवग Susr 1 — तेजोवत् w — उग्र Ph, IV, TS, P, Śak,

Ph, etc — तीव्र f(आ) Ph, etc — खर f(आ) Ph, P, etc

— पटु f(पटु or पट्टी) Ph, Pāv, etc — उष्ण f(आ)

rarely ई) — विदाहिन् — क्षार f(आ) (ana ज्वलादि)

R, Pāncat, Bhṛ, etc — स्क्षार VarBrS — कटु f(वी, कः)

h 14, Warh 5.48, , etc, (one of the six kinds of flavour

rasa) कटु f(वी, कः) Bh, Susr, Char, etc, कटुक

f(आ, ई) — क वक्रभेदिन — कटुक, कटोल En 1.57

) — मधु f(क, क or वी) L — मुखशीथन .

not pungent अतीव्र .

an aggregate of three pungent substances (as ginger,

black and long pepper) कटुत्रयम् , कटुत्रिकम् Susr ,

(long and black pepper and ginger) कटुकत्रयम् Susr, कटुकम्

L any p. food which excites thirst विदंशः 'is any p.

food (which excites thirst) अवदंशः Hariv, Susr being

a p. juice (Soma) तीक्ष्णसुत RV 6.43.2, Sankh'r ' having

a p. smell ' (Morinda pterygosperma) तीक्ष्णगन्धः L ,

(mustard) तिक्तगन्धा Spr in a most p. manner तीक्ष्णैषम्

and TBr 1.5f, TAr 2 a kind of p. grass पटुतृणकम् L p.

and salt वैश्वाशक L p. and salt taste वैश्वाशक L

p. an sweet an sour द्र्याव f(आ) L p. an sweet and

sour taste श्यावः L p. flavour मुरवशोधनः M ' p.

flower ' (cloves) तीक्ष्णपुष्पम् L p. food क्षारलवणावरान्, संसृष्टम्

ApGr p. leaved ' (coriander) तीक्ष्णपत्रः L ' p. oil '

(the resin of Shorea robusta) तीक्ष्ण^{११}तैलम् L ' p. root '

(Hyperanthera Toninga) दशमूलः L , ~~xxxx~~ (the onion)

तीक्ष्णकन्दः L ' p. rooted ' (Morina pterygosperma)

तीक्ष्णमूलः L p. taste औषणः L sweet and sour and p.

मधुरांशुकटुक Susr very p. सुतिक्त L , (said of flav-

ours) महातीक्ष्ण , सुतीक्ष्ण Mh, S, etc , अत्युग्र

(अतितीव्र

~~अतितीव्र~~, अतिस्वर (a beverage) whose v. part is onthe surface (said of the soma) रुध्वकृशन् P. 10.14.2 .punish vb दण्डय from दण्डयति (with acc of fine)In 9.234, acc on Pan 1.1.1, Vartt 12, Vartt 1, on 2.6.8)In 8f, ān 1f, ān 12, etc — निग्रह निग्रहणाति, निग्रहणोतिIn, ān, etc — तड cl 10 ताडयति Vir 3.10, In 4.11,Yājñ 1, ān, etc — चि cl 1 चयते P. 2.2.1, 9.47.2,

AitBr 2.7 — विनी विनयते Yājñ, Kum — शास् cl 1, 2

(Thatup 24.67) शास्ति (Ved and ep. also शास्ते, शासाते,

शास्ते) RV, etc, प्रशास् प्रशास्ति (ep. also

A) Mh, Kathas, अनुशास् — हन् caus दातयति, दातयते

Mh, Th, etc, निहन् निहन्ति Kāv, Pur — सिध्य cl 1

(Thatup 3.10) सेधति (also सेधते) Bhatt — बन्ध

cl 9 बध्नाति (rarely बध्नीते cl 1 बन्धाते, बन्धते

बध्नाति

Mh cl 4 ~~बध्नाति~~ Hariv) Hit — यत् caus (rare)

यातयते P, etc, वियत् caus वियातयति Mh

उष cl 1 ओषति cl 9 P Mn 9.273 — कश cl 1

कशति — नी cl 2 (Phatup 24.39) वेति .

to get punished प्रतिदुष्ट प्रतिदुष्टे Pbh .

punishable adj शासनीय — ~~शास्य~~ — प्रतीकय Pajat .

to be punishable शास्य Mn, Caut, Balar .

punish adj दण्डित

Pāncat, 1.1.74, Hit, सदन

L, (by) द्यूतदण्ड

(instr) In 8.318 — शासित

Hit .

punished by a fine शाधित L .to be punished दण्डनीय Vājñ, Bālar 5 , निग्राह्य

Mh, Mariv, etc , निग्राहीतव्य Hit , शास्य n, Gaut,

Bālar .

not to be punished अशास्यMh 5.3542 being p.निग्राह्य Mh, Mariv, etc to be n. with नियोजितव्य

(instr) Pañc 5. $\frac{82}{83}$.

punisher n दाण्डिकः Pañ 1.4.12, Sch, ३ दण्डकर्तृ m

शास्त्र m Bh, Kav, etc, शासितृ m Mn 7.17, शासन

mf (ई) n — विनैतृ m Bh, Kav .

one who punishes अनुशासक mf punisher of दण्डधर

mf (gen) Mn 9.245, Bh 12, B 6, Bh p. of criminals पतयेन

प्रत्येनस m Str ' p. of Kama ' (M. of Siva) कामशासनः

Das ' p. of the Taitya Pala ' (M. of Indra) पाकशासनः

MBh, Kāv, Pur .

punishing adj दाण्डिक f (ई) MBh 12.2135, कण्डपातिन

(with loc) B 1.7.13 — शासिन (only ifc) Hariv,

शासन f (ई) ; अनुशासिन् Vikr — अपाचिती f RV 4.28.

4, etc .

not punishing निर्दण्ड MBh , अशासत MBh 9.254 . 2

punishing everyone (Siva) सर्वदण्डधर Mbh p. justly

न्याय्यदण्ड Gaut, न्याय्यदण्डलभ p. unjustly मृषानुशासिन

MBh .

punishin n दण्डनम् Yājñ (also भ) Mbh 12.431, Kam,

Kulārṇ 1.70, दण्डनिपातनम् (with gen) Kam 13.17 — पालनम्

(with दण्डस्य) Mn .

not punishing अदण्डनम् Yājñ .

the act of punishing rightly सम्यग्दण्डनम् means of

p. (as ' a stick ', ' rod ' etc) साधनम् (ifc Br

Sch p. with a stick दण्डनाडनम् An ' terrible in n. ' (U.

of Yama) भीमशासनः L .

punishment (corporal verbal fiscal, chastisement and

imprisonment, reprimant, fine) दण्डः TāṇḍyaBr 17.1. 1n,

Brh, (son of Bharma and Kriyā V P 1.7.27 , Mārkaṇḍ L) ३

दण्डः, दण्डकर्मन् n vājñ 2.275 — निग्राहणम् Brh, निग्राहः

Bhatt, सनिग्राहः Brh — परिग्राहः P — शास्ति f Mārkaṇḍ —

शिष्टि f Gaut, (fig) विशासनः, शासनम्

(ifc f आ) Baudh, In, Th, etc — शिक्षा Vyāyam, Sch — दमः

RV 8f, Yājñ 2.4, BRF, दमयः (n 3.114, Sch) L, दमयु

m V — फलोदयः (with gen or loc or comp) In, Yājñ, R, etc

— शोधनम् IN — अकैरना Har, Sch — (fig) धर्मपानः

Th 12.4429.6204 — फलम् (ifc f आ or ई) Kātyār, Th,

Kāv, etc — मेति f Br — (fig) विजयः Th 12.6204.

4428 — वैरद्वयम् RV, Kāth — (fig) व्यनहारः L — व्यसनम्

IN — साहसः, साहसम् In, Yājñ, etc .

any punishment निगहः in, 12h, E, Pañc, etc deservin

p. शासनीय mfn WW directing sharp p. तीक्ष्णदण्ड mfn

Mudr 1. ²² exempt from p. अदण्डनीय mfn, अदण्ड mfn 8Br, ₂₃

Mn 8.335, अदण्ड mfn the first degree of p. प्रथमसाहसः

WW the first p. पूर्वसाहसम् in harsh p. दण्डनिपातनम् Gaut,

Mn 8.2.78 & 301, Pañcat the heaviest p. पूर्वसाहसम् in

inflicting harsh p. दण्डपात्रवत् mfn Kam 14.13 inflicting no

p. अमेनि inflicting p. in proportion to the crime

यथापराधदण्ड mfn Pañc inflicting severe p. मदण्डवत्

Paras justice (often as a synonym of p.) धर्मः the low-

est degree of p. प्रधानसाहसः M a mode of p. दण्डविधि

m in 8.221 not deserving p. अदण्डनीय mfn, अदण्ड्य mfn DDr

Th, etc one who inflicts p. व्यथयितृ mfn Nricch a particu-

lar p. प्रतिसंहर्णीयम् (sc कर्मन्) L p. inflicted by a

king राजदण्डः p. inflicted by Varuna वरुणमेनि f TS,

Kath (asp) p. inflicted by yama यातना Th, etc

a p. inflicted with the arm बाहुदण्डः M the p. of death

प्राणदण्डः the p. of thieves स्तेननिग्रहः 177 p. or

sword ' low guardian ' धर्मपालः Wb 12.4429, 6204 (app-

lied to) p. personified शिवकर mf(ई)n Wb 12.4430 p.

(serving for) a lesson शिक्षादण्डः Rajat relating to n.

दाण्ड mf(ई)n W secret p. दण्डीदण्डः Meer 4. $\frac{7}{8}$ severe

p. महादण्डः Wb submitting to p. (if an accused person

clears himself in an ordeal) शीर्षकस्थ mfn Yājñ superin-

दण्डपालः

tendent of p. दण्डपालकः, see पृथ्वीपालक unjust p.

अधर्मदण्डनम् Mn 8.127 .

to inflict punishment पत caus पातयति

(ep. also पातयते) In, Yājñ to impose (p.) पत

caus पातयते (ep. also पातयते) In, Yājñ .

punitive adj साहसिक f(ई) w .

the Punjab or the country of five rivers (viz the Satr-

dru, Vipasa, Iravati, Candra, Bhara, and Vitasta. i.e. the

Gutlej, Beas, Ravi, chenab and Jhelum or Behut) पञ्चनदी

Mh, R, Rajat, पञ्चनदी Meat born in the P. अरुज mfn

Mh, R .

a kind of punning काव्यीयमकम् n. in the form of quest-

ion and xxxxx as answer यिन्नम् $\text{Sah } 4 \cdot \frac{14}{5}$, Pratāpar, Kuval.

pupa n कोशस्थः , कोशवासिन m W, कोशानरः

pupil n I शिष्यः ShadvBr, etc, शिष्यकः Vain

— छात्रः Rajat 6.87, nap — विद्यार्थिन् m — पाठकः

Cat, प. धीनः L — शिक्षिताक्षरः L — (who dwells near his

teacher) अन्तस्सद् m — गुरुकुलवासिन् m cat — आचकः

Mālatim — विनेयः L — माणवकः m — पाटविकः L — पौदकः

Jain — शिशु m W.

II स्वाण्डिकः Pan 4.2.45, g पुरोहितादि — पारायणः

W — प्रवालः L — मोकम L — रुदथः (only L) — वैश्यः

W — वज्रम L, बालक — शुभ्रकः

attended by pupils सशिष्य mfn Sak a bad pupil

कुशिष्य Kathās becoming a p. उपायनम् SBBr 14, Ap 1.1

115 the character of a p. शिष्यता, शिष्यत्वम् Kāv, Kathās,

WhP the condition of a p.'s ~~for~~ p. प्राशिष्यत्वम् L a female p.

शिष्या a former p. प्रावृत्तनयः WhP (v.l. प्रावृत्तनयः)

a good p. सुशिष्यः Sak ' having a class of pupils ' (a

teacher) गार्गिन m L (Jain) having a p. for a friend

शिष्यसर्वः Wh a knavish p. कात्तव्यैसकः प्रयूरव्यैसकादि

a multitude of pupils स्वार्थिकम् Pan 4.2.45 ' no longer a

Pupil : (an Arhat) अरीक्षः Buddh not behaving like a

p. अशिष्यवृत्ति mfn 13h one who becomes a p. of Pāṇini only for

the sake of getting boiled rice ओदनपाणिनीयः was on Pāṇ

6.2.69, Pat on Pāṇ 1.1.73 (among Buddhists) a p. admitted to

the first degree of monkhood श्रामणेयः Buddh, MB 77, श्राम-

पौत्रकः divyāv a p. equal to a son शिष्यपुत्रः BY a p. in

a writing school लेखशालिकः Camp the p. of a Brahman

मुख्याभिमिनः m Gal the p. of a Brahman who defrays the

expenses of a sacrifice यजमानशिष्यः sak the p. of a Hotri

priest होतुरन्तेवासिन m pāṇ 6.3.23, sch the p. of a p.

प्राशिष्यः BhP, उपशिष्यः Prab ' p. of 'Sukra' (an asura)

शुक्रशिष्यः B a p.'s life गुरुकुलवासः Wh 1.743, गुरुवासः

Wh 14.26.4 * (pl) 33.5 a p. who dwells in the house of his

teacher अन्तेवासिन m SBP, etc a p. who dwells near his

teacher अन्तेवासिन m SBP, etc a p. who imitates an example

set by a preceptor अनुबन्धः a religious p. शुभ्रपणः

a single p. एकाग्र्यायिन m Ap 1.16.24 the state of a p.

शिष्यता, शिष्यलभः Nav. Kathās, BhP, (?) स्वशिष्य

g पुरोहितादि the pupils of Katha and Sātha काठशाठिनः m

pl gana शौनकादि Pān 4.3.106, Kās the p. of Kathasātha

काठशाठिनः m pl gana शौनकादि Pān 4.3.106 ' the p. of

Kushātka ' कौषीतकिनः m pl ĀsvGr1 .23.5, Bādar , Sch the p.

of Kausika कौशिकिनः m pl Pā. 4.3.103, 4.2.66, Kās the

p. of dbhata औदभराः m pl Pāsar the p. of your son

लासुत्राः m pl Pān 1.1.74, Pat a series of p. शिष्यपरम्परा

Samkhyak servants and p. प्रेयान्तेवासिनः m pl Vir a succession

of p. शिष्यपरम्परा Samkhyak the whole number of p. रवाण्डिकाः

m pl Gobh 3.3.8 without p. विशिष्ट mfn .

to become a pupil ब्रज with वात्रताम्, विनश्य

विनश्यति (with ब्रह्मचर्यम्) ChUp , उप उपति sBr

10.11, Brāh̄p, Ch p to make any one a p. शिष्यीकृ शिष्यी-

करोति (acc) (gen) Kathās.

(an eye) from which the pupil is taken out उत्तार

mfn BhP 4.14.45 having a beautiful p. (as an eye) सुतार

mfn (आ) n BhP having a black p. कानसार mfn Vaish 6.11 a

morbidity of the p. of the eye रुद्धरुक्म VarBrS

the p. of the eye तारा (chiefly ifc) VarBrS 58.11, etc ,

तारः, तारम् L , दृष्टिमण्डलम् Susr , दृष्टि f Susr ,

तोन्यकः Sis , पुरुषः Ssr , नयना, नयनी L the n.

of the left eye इन्द्राणी Ssr .

pupilage n शिष्यता, शिष्यलम् Kav, Vathās, BhP

— छात्रता Pāncat 1.4. $\frac{1}{2}$ — शैशवम् Mn, Bh, etc — शिशुत्वम्

शिशुलम् W.

in statu pupillari अन्तेवासी in / sana द्विदण्ड्यादि).

puppet n पुत्तलः Cat, पुत्तली, पुत्तलकः, पुत्तलिका,

पुत्तिका पुत्ती, पुत्तकः, पुत्तिका Chartr,

Kathas, पुत्तका Pan 7.3.45, Vartt 10, Pat — पञ्चाली

Kad, पाञ्चालिका L (also written पाञ्चलिका), पाञ्चाली

L — लेप्पमयी L — शालाङ्गि L .

a mechanical puppet (fitted with strings or any mech-

anism for moving the limbs) यन्त्रपुत्तकः Rajat, यन्त्रपुत्तिका

Kathas a p. made of cloth वस्त्रपुत्तिका L a p. made of

darbha दर्भपट्ट m Gobh 1.6.21 a p. made of wood कुक्कुटी

L a wooden p. दाऊका L , दाऊगभा L a wooden n.

moved by strings दाऊयन्त्रम् Sh 5.5405 .

purchasable adj क्रय्य Rājāt 5.270 ' ifc), क्रेतव्य

Sh 13.245 , क्रय्य ŚBr 3.3.3.1, Kātyār 7.8.22, 10 ,

प्राक्क्रो AV — (?) वास्नेक Pāṇ 1.51 — मूल्य .

any purchasable object क्रयाणकम् et 3, sinhas,

purchase vb क्री क्रीणाति, क्रीणीते

(with instr

of the price and abl or gen of the person from whom anything is

brought), आक्री ham परिक्री परिक्रीणीते

(Pan 1.3.18

) rarely more frequent in AV, sBr, Lāty, Gobh, संक्रि

संक्रोणाति, संक्रोणीते

MBh — पण cl 1 पणते (en. also

पणति

) Br, MBh .

to purchase for one's self अवक्री only अवक्रीणीते .

purchase n क्रयः

TS, T3, SBr, KātyGr, Mn, etc—

भेटकः L .

annulling of purchase क्रयनिक्रयानुशयः In 8.5 one who

makes a p. कृतक्रयः p. of soma राजक्रयः SrS p.-money

शुष्कः, शुष्कम् (ifc f आ) EV the p. price क्रयः

VarBrS 82.9 a p. sum मूल्यरुच्यः Sinhas a p. (to be made

श्वःक्रयः

on the morrow ~~श्वःक्रयः~~ Lāty .

purchased adi क्रीत 33r, Mn, etc, आक्रीत Bas,

क्रयक्रीत Hit, परिक्रीत 133h .

an article purchased मुख्यम् (ifc f आ) " peace

p. by the entire produce of a country परदूषणः (sc संधि)

Kam, Hit p. from his natural parents (as a son one of the

twelve kinds of sons acknowledged by the ancient Hindu-law

क्रीत Mn 9.160 p. with a hundred शतक्री Laty.

having purchased उपक्रीय in Hit .

purchaser n ग्राहक mf(इका) n Pañcat, Kathās 61,

Tantras, ग्रहीतृ mfn 8.166 — क्रेतृ m Vājñ 2.168 &

253, 12h 3.11711, क्रयिन् m Vājñ, Sch, कृतक्रयः .

purchasing adj ग्राहिन् Kathās 57.20 .

purchasing n ग्रहणम् Pāncat — क्रेणी m L, क्रेणी

Comm pm Un 4.48 — पणनम् SBr .

pure adj I शुद्ध RV, etc, (lit) विशुद्ध n,

Sh, etc, (fig) विशुद्ध n, Sh, etc, संशुद्ध Vajñ,

Sh, विशुद्धिमत car, शुद्धिभूत, शुद्धिमत Kav,

Kathas, परिशुद्ध, निःशोध्य L, प्रसंगशोधित

L, शुन्धावत RV, शुन्ध्यु, शुन्ध्यु PV, IS, TS — पवित्र

f(आ) In, Bh, etc — पावन f(ई) In, Bh, etc — पूत

RV, etc — पवित्रिन Bh — पावक f(आ) RV, VS, AV — पूर्वम

AV — पवन L — (as the hear or the mind) स्वयं

f(आ) Athas — निरञ्जन f(आ) Ap, Bh, etc — (lit and

fig) विशद Bh, Kav, etc — (in a ceremonial sense)

शुचि ChUp, In, Bhav, etc, (lit and fig) शुचि RV, etc

शुचिन MarkP, शुचि, शुचित W, (lit and fig)

शीचवत् Yajn, Bh, शुच f(आ) RV 10.26.6, शुचि

— शुक्ल f(आ) Bh, Kav, etc — शुक्ल f(आ) RV, AV, VS,

SBr, शुक्र $\underline{f(\text{आ})}$ Br, शुक्र $\underline{f(\text{आ})}$ L, शौचक

Heat, शौचिन $\underline{f(\text{आ})}$ Full on in 5.84 — निर्मल $\underline{f(\text{आ})}$ Br,

SBh, Kav, etc — (lit an fir) विमल $\underline{f(\text{आ})}$ SBh, Kav,

etc — अमल $\underline{f(\text{आ})}$, निर्मलमय L, विमलित Inscr,

विमलात्मक, विमलात्मन, विमलार्थक — वीरमल

— विमलान — अनारवि — निष्कलमय $\underline{f(\text{आ})}$ SBh.

SBh, etc, विगतकलमय R, धूतकलमय R — निर्व्यज SBh,

Kav, etc — अवदात SBh, etc — मध्य $\underline{f(\text{आ})}$ Br, SBh, SBh,

etc — निष्पद्म $\underline{f(\text{आ})}$ SBh, R — विरज $\underline{f(\text{आ})}$ SBr, SBh,

etc, विरजिभूत RV — (lit and fig) प्रसन्न Bh, Yav,

etc — अक्षेप Bh — अनुच्छेद — (lit and fig) मृष्ट

RV, etc — कृतिन् L — मङ्गल्य f(आ) Uttaran — अपाव

f(आ) — साधु f(वी) W — (as in action) शुभ

f(आ) Yajñ, Sch — पुण्य f(आ) RV, etc — सप्त

f(आ) RV, etc — सात्त्विक f(ई) WaitrUp, Mn, Bh, etc

— केवल f(ई) RV 10.73.6, AV, ŚBr, आ Mn, etc see Pan

4.1.30) (in comp Pan 2.1.49) ŚBr, etc — निर्विकृत्य Bh

— विविक्त Mn, Bh, etc — सित f(आ) .

II अदब्ध RV — अन्नि L — उल्लाप — च L

— (persons) योक्ष f(आ) in 3.20, 12h 12f, योक्ष

12h 12.4315, योक्ष — च L — ज्योतिष्मत Notes

1.36 — (prob) निरवस्कृत 12h, निरामय L — निरुपस्कृत

12h — निर्णिक्त — निष्प्रपञ्च L — नीराज्य Kashikh —

^{११}
परमाहुतम् — पारगत — प्रयज्ञ f(आ) — (as

an animal fit for sacrifice) वाक f(आ) L — महाभाग

f(आ) — यैतन्मिय 12h — कथु f(वी or उ) —

विपुववत् RV 5.2.3. (सर्वताव्याप्त say) — विमृग्वन्

f(अरी) A — वीध L — शुद्धि ManGr .

not pure अविशुद्ध Bh, मिश्रक , साम्जन

Sarvad .

anything pure शुद्ध birth from p. parents .

११ श्रीक ~~xxxxxxxxxxxx~~ (with जन्मन) n called n. पुण्योक्त

ApGr completely p. सर्वभूत Brishp consisting of p. light

शुद्ध n 12.27 consisting of p. matter मध्यम

f(२) BhP doubly p. (sc on father's and mother's side)

द्विशुद्ध R, द्विशुद्धवत् R, (omr exceedingly p. महाभूत

Pāncar extremely p. विनिर्मल Hariv having a p. caste

शुद्धवर्ण having a p. character शुद्धवीर्य f(आ) 'ak

शुद्धसत्व, शुद्धस्वभाव f(आ) R having a p. colour

शुद्धवर्ण W having a p. life अदब्धसु AV 5.1.1

having a p. mind निर्मलामवत Heat having p. hands शुद्धहस्त

AV having p. intercourse शुद्धसंगम f(आ) Śrutab having

p. water पुण्यजल HL, विमलार Laghuk, मृदुसकी

MBh having the p. form शुद्धरूपिन् Ashtāv made p. प्रवर्तित

Mn 11.196 mentally p. मनःपूत Mn 6.44 more p. मैद्यतर-

In 1.92 most p. पवित्रातिपवित्र Bauch, मेध्यतम In 1.92

of a p. character विशुद्धात्मन Wh, F, etc of a p. family

वैशविशुद्ध of a p. mind अमलिनधी of a p. nature

विशुद्धात्मन Wh, F, etc of a p. race शुक्लाभिजातीय

f(आ) Wh, F of p. aspect पावकवर्ण Wh, VS, Gaut of p.

birth शुचिजन्मन PV of p. descent पूतबन्धु F of p.

disposition विशुद्धप्रकृति Rajat of p. effulgence विशदप्रभ

of p. glory पुण्यमहस Near 1.18 of p. glory or renown

मृष्टयशस Wh of p. origin पुण्यजन्मन Wairā perfect

l. p. प्रशुचि F, अस्पृष्टरजस्तमस्क BhP, सुशुद्ध Vishn

Hcet, सुविशुद्ध Wh, Subh, सुविमल f(आ) Gusr, Śringar

p. above कृ पिवित्र TVp ' p. as the moon ' ' H. of a

Samāchi)-यन्द्रविमलः Buddh p. as the moon शशिविमल

F (Sch) p. eyed शुच्यक्ष f(२) ApSr ' p. fruited

(the bread fruit tree) पूतफलः L ' p. grain ' (barley)

पवित्रधान्यम् L p. hearted शुद्धहृदय f(आ) Bhartr, ,

शुचिमानस ~~Kir~~ Kir, धीतमन WhP, विशदामन

Kām, सितमनस UP, निर्णिकामनस BhP p. in action

शुक्लकर्मन्L p. in actions सितकर्मन् Wh p. inconduct शुच्याचार Pat , शुक्लाचार f(आ) R , शुक्लवृत्तWh p. in family and in conduct शुद्धाभिजनकर्मन् p.in heart मनःपूत In 6.46 , विमलमति VP p. in observancesशुभाचारWh, Bagh, MarkP p. in practices शुभाचार

कर्मन्

MBP, Bagh, MarkP p. in word and thought and deed पुण्यवाग्बुद्धि-Wh p. jewel (crystal) शुचिमणि m v the p. law शुक्लधर्मःSukh 1 p. like fire वर्द्धिधौत Sinhas a p. man समाहितMB , सहोदः p. minded शुद्धबुद्धि , शुद्धमति

Kav , शुद्धधी Rajat , विशुद्धभावन, विशुद्धमनस

(Bhartr) , शुद्धभाव Bh, B, etc , शुद्धाशय Kathas, Pancar

शुद्धात्मन VP , पूतात्मन Hariiv , पूतदक्ष PV , पूतदक्षस्

विमलात्मक L , विमलात्मन R , विमलार्थक L , विमलमति

VP , विविक्तन्यतस Bh , (N. of a man) पूतकृत m PV ,

(N. of Siva) पूतमति m Sivar a p. skin मृजा Susr

' p. souled ' (Virtuous pious) पुण्यात्मन Kav, Ht ' p.

soul or spirit ' (N. of Siva) शुद्धात्मन m Bh p. thought

चित्सुखम् W ' p. tree ' (Butea frondosa) पूतहु m

L the p. truth परिसयम् Āsvār p. white सुसेत

Kathas quite p. सुविनिर्भक्त Hariv relating to that is p.

शीवल BhP ritually p. प्रयत Kāthp, n, Bh, etc ,

(also applied to a place) प्रयत Āpast. R , (also app-

lied to a vessel) प्रयत Āpast, R triply p. त्रिशुक्

TBr 2, त्रिशुकेय Kāth, ShadvBr, Sankhār universally p.

सर्वमेध्य Vājñ, VarBrS, etc very p. सुपरिशुद्ध L , (in a

ritual sense) सुमेध्य R . .

to become completely pure संशुध्य संशुध्यति

to become perfectly p. (esp. in ritual sense) विशुध्य

विशुध्यति, विशुध्यते in, Yajñ, etc to become p. शुध्य,

शुध्य शुध्यते , (esp. in a ceremonial sense) शुध्य, शुध्य

cl 4 (Dhātup 26.62) शुध्यति VS, in, etc , पवित्रीभू L,

शुचीय Nom शुचीयते g भृशादि ^{to be p.} (in a ceremonial

sense) शुचीभू शुचीभवति Pañcat , शुच cl 1 शुच्यति,

शुच्यते Dhātup 26.56, आपू A, शुध्य, शुध्य शुध्यते

to make p. पू cl 9 (Dhātup 31.12) पुनाति, पुनीते cl 1

(Dhātup 22.10) पवते PV, etc , विमलय विमलयति

Ragh, Kuval .

pueness (also fig) n वैमल्यम् Susr, Car, MärkP, etc

— दुःखिमन् m s दुःखीदि .

purer adj पुण्यतर Each — मैद्यतर Mn 1.92 .

to make purer पुण्यतरिकृ Each .

purest adj शुद्धितम BaitrUp, शुद्धतम — मैद्यतम

Mn 1.92 — सस्नितम SBr .

purgative adj वैरेकोय Susr, वैरेचन Susr, Sar-

ngs, वैरेचनिक Susr, ~~ex~~ Car, विरेचिन् L, विरेचक,

विरेकः Susr — भेदिन् Susr, SarngS, भेदनम् Susr,

भेदन SarngS — सर f(आ) Susr, Vagbh — शोधन

Mn, MBh, Susr — प्रस्कन्दनम् Car .

the b ing a purgative सरत्वम् Susr a good p.

सुनिष्कृष्टम् SarngS a p. prepared from roots मूलविरेचनम्

Susr slightly p. मन्दविभंश Car .

प्र

purge vb विरिच caus चिरेचयति Susr - निर्हे

निर्हरति, निर्हरते Susr - पू cl 9 (Phatup 31.12) पुनाति,

पुनीते, cl 1 (Phatup 22.70) पवते RV, etc, समापू

समापुनाति Siddh .

to purge by flowing through (especially used of the

Soma juice, which is considered to be a purgative) अतिपू

अतिपवते SBr, etc .

to be purged विरिच pass विरिच्यते Lāty अतिरु

pass अतिशयिते Susr .

to cause to purge निरुद् caus निरुहयति Susr .

purge n रेचकम् .

purged adj विरेचित , रेचित , विरेक्त In,

Susr — निरुद्ध Car, Susr, निरुहित Susr .

excessively purged by the Soma juice सोमातिपवित

PancavBr, 'SrS , सोमातिपूत 'SBr not sufficiently p.

मन्दविरेक्त Susr well p. by an injection सुनिरुद्ध Car.

to be purged विरेच्य — संशोध्य Car .

not to be purged अविरेचनीय Susr अविरेच्य

difficult to be p. दुर्विरेच्य Susr .

purgine adj वैरेकीय Susr, वैरेचन Susr, Sarnas,

वैरेचनिक Susr, Car, रेचन f(ई) Susr, रेचक

f(इका) L - विशोधन P, Susr, etc, विशोधनीय Car

— नैसर्हिक Susr — स्त्रसन Bhpr — समुच्छाय Bh, Kav, etc.

afflicted with purging अतिसारकिन्, अतीसारकिन्

अतिसारिन्, अतीसारिन् .

purgine n विरेचनम् Susr, रेचनम् Susr, Carvac

विरेकः Susr, विरिक्ति f Car, रेकः dpr—अनुलोमनम्

Susr—अतिसारः, अलोसारः — (in med) संसर्गी,

संसर्जनम् Car — स्कन्दनम् L .

any purgine medicine विरेचनद्रव्यम् Susr any p. subst-

ance विरेचनम् Susr a p. clyster निरुहः Susr ,

निरुहणम् Car .

causing to purge with a clyster निरुहणम् Susr .

purification n I शुद्धि f Tār, etc, शोधः Vop,

संशोधनम् susr, (in the ritual sense) विशोधनम्

śn, Yājñ, परिशोधः V, परिशोधनम् Uttarar — जिविकीकरणम्

W — पूति f śBr, Bṛh, पवः Pañ 3.3.28, Sch, पव्या

RV, पवा RV, पवनः, पवनम् L — (esp. from de-

filement caused by the death of a relation) शौचम्

AsvGr, śn, Bṛh, etc, शुचि m Kāv — निर्मलीकरणम् Pat,

विमलीकरणम् Sarvad — स्पर्शकारः (ifc f आ) GrŚr, Bṛh,

Kāv, etc — मार्ष्टि f L, मार्जनी ṛśr, मार्जः

L, मृजा Hariv, Naish — सम्प्रमर्गः both, sch — सम्मर्षि

f L, मर्जु f L.

II अनुधावनम् — दानम् L, निदानम् L—

पक्षि f h 12.9745 (Nilak) — परिकर्मन् n Sis

— परिवृज् f h — परिष्कारः SaddhP — प्रयमणम्

Āpast — व्यवदानम् Nivyaṁ — संसर्गः, संसर्जनम् Car.

at each purification प्रतिशीचम् ind Rauch the

being a means of p. पवित्रत्वम् Kāth, Tāṇḍr by way of p.

शीचतम् n Āpast ceremonies for the p. of house

गृह शुद्धि f W complete p. विशुद्धि f Mn, Bb, etc ,

परिशुद्धि f Rash, Balar, Kathas , परिगृति f Balar,

सम्पूयनम् Grihyas delighting in p. मार्जाल्य mfn RV

desirous of p. पवित्रकाम mfn Baudh ' fond of p. (said of

Siva) मार्जालीय Bbh having the rain as means of p.

वर्षपवित्र mfn PainUp an instrument of p. fastened to a

branch शाखापवित्रम् 'ApSr, KatySr, Sch intending to obtain

p. शौचेषु mfn RV Kusa grass as a means of p. कुशपवि-
त्रम्

KatySr lord of p. पवित्रपति m. VS a means of p. संशोधनम्

susr', शास्त्रिनम् m, susr a means of p. fastened to a

branch शास्त्रापवित्रम् ApSr, KātySr, Sch one who has per-

formed p. कृतशौच mfn m, m, R a particular ceremony of

p. performed while the moon is passing through the asterism

pushya पुष्यस्नानम् (v.l. पुष्पस्नानम्), पुष्याभिषेकः

(v.l. पुष्पाभिषेकः) Var perfect p. (in a ritual sense)

संशुद्धि f Bhag, Kām ' performing p. with ashes ' (N.

of Śiva) भस्मशुद्धिकरः Śivas preliminary p. of animage

अधिनामनम्

p. after the death of a kinsman

f m, प्रेतशौचम् Garudap p. by ashes भस्मस्नानम् p. by fire

हुताशौचम् Rajat p. by ordeal कोशशुद्धि f m p. by

water सम्प्रक्षालनम् W the p. of a house वास्तुप्रक्षालनम्

~~2xxx~~ SamavBr p. of a sacrificial animal व्यञ्जनम्

व्यञ्जना, व्यञ्जना p. of defiled articles द्रव्यसंस्कारः p.

of prayer ब्रह्मसंवः BY 9.17.24 ' p. of Sakti ' (a cere-

mony performed with the woman representing Sakti)

शक्तिशोधनम् W p. of soiled articles द्रव्यसंस्कारः

p. of the body शरीरपक्ति f m, (by the ceremonics of at

conception, birth, initiation etc) शरीरसंस्कारः n 2.26

p. of the ground भूशुद्धि f m p. of mind बुद्धिशुद्धि

f Vedantas p. of the sacrificer and the sacrificial vessels

after a sacrifice अवभृथः IV 8.73.23, etc removing by

P. परापवनम् ApSr serving for p. शोधनीय m'n uss.

purificatory adj शोधक f(इत्ता) R — पावन

f(इ) .

any purificatory consecration (including funeral

ceremonies and burning of the dead etc) संस्क्रिया L

any p. rite (including funeral ceremonies and burning of

the dead) संस्क्रिया L any p. rite relating to

Sudras शूद्रसंस्कारः Mn one who has performed all the p.

rites कृतसंस्कार Mn, 9.326, Bagh 10.79 p. rite शौचाचारः

, आमिस्यारः L, (esp. a particular Śrddha performed

at the cost of a person who needs a ~~pru~~ purification शुद्धि

f TBr, etc p. rites (as ablution etc) चरमा क्रिया

(Pan 3.3.100) M2h 4.834, E 6.96.10 without p. rites

संस्कारहीन, संस्काररहित, संस्कारवर्जित.

purified adj I शोधित, विशोधित Yājñ,

VarBrS, परिशुद्ध, शुन्ध्यु, शुन्ध्यू RV, VS, TS — पूत

RV, etc. -पवित्रकृत Pañc, Śāntis, परिपूत RV, Mn, etc,

पावित Mn, MBh, etc. -पवित्रित Ncar, Candak, Brah-

maP, -पावित , निपूत RV, पूत्रिम AV, पुत्रीत

MBh — शुचित W, कृतशीच Mn, MBh, R — विशदित Bālar

— द्यौत TāndBr, Susr, Kāv, etc, निर्द्यौत , Yāv,

धावित RV — संस्कृत ŚBr, etc — मार्जित KātyŚr,

MBh, etc — निक्त RV, ŚBr, निर्णिक्त

II दात Pan 7.4.46 — (fig) निस्तुष f(आ)

— परिष्कृत — पापमुक्त — पुष्कल f(आ) L —

भावित — भूत f(आ) L — शान्त — शुभित

— समूह L .

completely purified विशुद्ध in, Mh, etc , संशुद्ध

Yājñ, Mh , (in a ritual sense) विशुद्ध in, Mh, etc

having the colour p. विमृष्ट Kum made of p. silk

धीनक Pat a man p. by ablution पूतात्मन् m not

completely p. अनुपूत MahGr not p. (by purificatory

rites) अपूत Mn, Gaut one whose soul is p. भूतात्मन्

MBh one whose soul is p. by meditating on the universal

soul भाविलात्मन् MBh, Kāv, etc over the vessel full of

p. Soma अधिपूतभूतम् ind KatySr a person p. by religious

abstraction पावकः MBh p. by beams रश्मिपवित्र Br

p. by Brahmā ब्रह्मपूत L p. by devotion ब्रह्मशुभित

AV p. by heat (as gold) सुतप्त MBh p. by meditation

ध्यानपूत BhP p. by rays रश्मिपवित्र Br p. by

sacred rites संस्कारपूत Num p. by sacred texts मन्त्रपूत

Ragh p. by speech वाक्यपूत

WairS p. by the course

(of anything) संचारपूत

AV p. by the passage (of

anything) संचारपूत

AV (probably) p. by the wind

वातपू AV , ~~xx~~ वायुपूत

WrisUp' p. by truth (as

a speech etc) सत्यपूत

Mn, Can, etc p. by water उदपू

AV 18.3.37 p. by what ? किम्पवित्र TS p. from स्नात

(acc or comp) AV, etc p. from Munja grass मुञ्जनेजन

RV 1.161.8 p. from sin पूतपाप, पूतपाम्पन

धुतपाप , धुत , धौतपाम्पन caran , संशुद्धकिंविष

Bhag p. gold सिद्धहेमन् n Cat p. with a cloth वस्त्रपूत

In 6.46 p. with the hands गभस्तिपूत PY 2.14.8, 9.86.34,

VS 7.1 quite p. अतिपूत thoroughly p. सुप्रतिष्ठात

MW .

to be purified शोध्य in, Yājñ, etc, शोधयितव्य

SaddhP, शोधनीय Kull, शोधव्य , विशोधनीय

Car, विशोध्यम् — पाव्य Bhett, प्रापवणीय, प्रापवनीय

Pāṇ 8.4.34, Sch — मार्जनीयम्, मार्ष्टव्य Kull, प्रक्षितव्य

MarkP, प्रक्षितवनीय MW .

not to be purified निःशोध्य , difficult to be p.

दुर्धर्ष Pat to be thoroughly p. विपश्य Pāṇ 3.1.

117, Sch .

purifier n शोधकः P, शोधयितृ mfn ~~शोधयितृ~~ पवितृ

m AV, SBr, पवयितृ m TS, उत्पवितृ mfn SBr 1.1.2.6,

पवितृ m PV, (N. of one of the 16 officiating

priests at a sacrifice) पोतृ m BV, Br, BrS, Hariv,

(wind or the god of wind) पवनः RV, Kāv, etc

one who purified from sin पावकः Wh the sole

purifier of world जगदेकपावन mfn W ' water p. ' (Str.

ycinos potatorum) शोयप्रसादनः L .

purify (esp. ritually) vb I विशुध् caus विशेषयति

h, Pañcar, Gusr, शुध्, शुन्ध् cl 1 ' Phātup 3.37)

शुन्धति, शुन्धते PV, VS, TBr, Gr̥r̥s, शुध्, शुन्ध् caus

शुन्धयति TS, (esp. in ceremonial sense) शुध्,

शुन्ध् caus शोधयति TS, etc — पू cl 9 (Phātup

31.12) पुनति, पुनीते cl 1 (Dhātup 22.70) पवते

P, etc , पू caus पवयति or पावयति ev. also

पवयते, पावयते) P, Br, etc , पवित्रय Nom पवित्रयति

Kathās, Patr, Pañcaḍ , पवित्री √कृ P, Br, निष्पू

निष्पुनाति Śr, Kātyār, Susr, etc , उत्पू उत्पुनाति ,

उत्पुनीते AY 12.1.30, TS 1.22, P, Br, Śr, Kātyār, Gobh,

etc , सम्पू सम्पुनाति, सम्पुनीते P, TsvGr , सम्पू

caus सम्पावयति Br, प्रतिनिष्पू प्रतिनिष्पुनाति Kātyār,

Kaus, Susr, परापू परापुनाति P, AY, Pār — शुची कृ

शुचिकरोति Kalpas , शुच् caus शोचयति, शोचयते

VarYogay, -athas — अमली कृ VarBrS — प्रक्षत्

प्रक्षालयति IDh, क्षत् cl 10 क्षालयति Śis 1.38, Kathas

lit — प्रसद् caus प्रसादयति Pavya, Kathas विशदय

Non विशदयति Palar, Vagbh — धाव् cl 1 धावति,

धावते PV, etc — मृज् intens मर्मजीति, मर्मज्यते

Br, AV, नरीमृज्यते Br, मर्मार्ष्टि Gr, मृज्

cl 2 मार्ष्टि (Ved also मृष्टे and cl 6 मृजति,

मर्मज्यते
मृजते) PV, etc , मृज् caus or cl 10 मर्मजयति, {

(Ved माजेयति, मानियते) RV, etc, मार्ज् cl 10 (Dhātup

32.106, top) मार्जयति,

(fir by removing ashes)

सम्मृज् सम्मृजति, सम्मार्ष्टि, सम्मार्जति, सम्मार्जेयति RV,

etc, परिमृज् परिमार्ष्टि, परिमृजति, परिमार्जति, परिमार्जेयति
ति

RV, etc, विमृज् विमार्ष्टि, विमृष्टे

Br, ŚBr —

मिज् cl 2 मिङ्क्

Dhātup 24.16; cl 3 नेनेक्ति, नेनेक्ते

Dhātup 25.11, RV, ŚBr, etc .

II प्रतिकिख् प्रतिकिखति

HParis — पु

caus पूवयति

(rarely पूवयते or पूवयति

th — भू caus भावयति rarely भावयते th — मर्ग

cl 1 मर्गयति — संरी संदिणाति

77, KātyŚr, Tāy .

III स्वच् cl 9 स्वच्छाति thātup 31.59 — द्वे

cl 1 दायति thātup 22.26 — हेद् (von हेद्) cl 9

हेद्णाति, हेद्णाति thātup 21.60 .

to pass so as to purify पू cl 1 (thātup 22.

70) पवते

to p. by flowing through (especially used

of the Soma juice which is considered to be a purgative)

अतिपू अतिपवते

Śr, etc to p. by heat निष्प

TBr, TBrh, R, etc to p. completely परिपू परिपुनाति,

पुरिपुनाते to n. effectually विपू विपुनाति TBrh to p.

in passing पू cl 1 (Thātup 22.70) पवते TBr, etc

to p. in passing along अनुपू अनुपवते SBr to p. in

pervading पू cl 2 (Thātup 22.70) पवते TBr, etc

to n. one's self शुध् शुन्ध् शुन्धाते , पू cl 1

(Thātup 22.70) पवते , परिशुध् परिशुध्यते Rājat ,

निज् cl 2 निङ्क्ते Dhātup 24.16, cl 3 नेनित्ते

Thātup 25.11 , TBr, SBr, etc to p. thoroughly संग्रह

संशोधयति Hh, Rajat to p. through अतिपू

P B 9.60.2 to p. thoroughly समापू समापुनोति Siddh .

to become purified परिशुध् परिशुध्यति,

परिशुध्यते Subh to become completely p. संशुध्

संशुध्यति to be p. पू pass पूयते शुध्, शुध्

cl 4 (Dhātup 26.82) शुध्यति S, Th, Bh, etc, (as

by fire) परितप् pass परितप्यते, परितप्यति Sarvad

to be p. by austerities (as the soul) तप् pass or cl

4 तप्यते also तप्यति Sarvad to flow p. towards

अभिपू अभिपवते (acc or dat) RV .

purifying adj शोधन Mn, Dh, Susr, शोधिन्

Susr, शुद्धिकर f(ई) L, शोधयितृ L,

विशोधिन् Hit, शुन्धन् f(ई) TBr — पावन

f(ई), पू (ifc), पु — पवित्र f(आ) Mn, Dh, etc

उत्पवितृ, पवित्रवत् RV, Br, GrSrs, पावक

f(आ), शोधक, पवित्रिन् Dh, पुन (only ifc)

विपूय Bhatt — संस्कारक Dh, Jain — पापनाशिन्

V — निर्हारक L — शुभन f(ई) AV — प्रसाधक

f(इका) (ifc) W .

all purifying विश्वपावन f(ई) 3hP, Pañcar

completely p. संशोधन f(ई) 3usr greatly p. महापुण्य

f(आ) 12h, R, etc , (said of Vishnu) महापवित्र 12h

having a p. instrument (as a strainer or Parbha grass)

पवित्रवत् RV, Br, GrS^rS having speech as a means of

p. वाक्पवित्र TS p. food अन्नम् (explanation of loc

कैतपू) 3sr p. itself while becoming sweet माधुम्

AT p. repeatedly तापुव Pañ 1.1.4, Sch recitation

of a p. Mantra पवित्रपठनम् MarkP recitation of a p.

prayer पवित्रपठनम् Mark^d .

being purified पूजमान RV , पवमान RV ,

पुनान RV .

wishing to purify पिपविषु , पुपूषत्

f(अन्ती) W .

purifying (the act of) n शोधनम् Wir, KātyŚr,

h, etc — पावनम् n, h, etc, प्रपवणम् or प्रपवनम्

Pāṇ 8.4.34, Sch, पूनि f Pāṇ 8.2.44, Vārtt 1, Pat ,

v.1. धूनि — मार्जनम् GrŚr, n, h, etc, समामर्जनम्

GrŚ, n, h, etc, विमार्जनम् ŚāṅkhŚr, मार्जना Bālar

(one's self with water) (part of a religious cere-

nony at the morning Samdhya) मार्जनी, मार्जना

REL 40

प्रक्षालनम् KātyŚr, Pur, n, h, etc — दा L —

येतु m w .

' all purifying ' (H. of Siva) सर्वपावनः h any-

thing used for p. प्रक्षालनम्

KātyŚr, Lāṭy, Yājñ, etc

Susr ' earth p. ' (cowdung) भूपवित्रम् L an instrument

for p. grain etc

पवनम्

AV, ĀsvGr a means of p.

पावनम् n, etc , पवित्रीकरणम् w. शोधनीयम्

Susr a means of p. the wind पवित्रम् RV 3.25.8, 31.6, etc

the property of p. पवित्रत्वम् Sāh ' p. a family ' (H. of

a Tir ha) कुलपुनम् MBh 3.6074 p. Parbha grass

पवित्रदर्भः

P p. the feet

पद्मौचम्

ĀsvGr p. cheese

etc उत्पावः Pāṇ 3.3.49 p. much पोषुव mfn Pāṇ 1.1.4.

Sch p. the mouth मुखशुद्धि Tithyād ' p. upwards '

(vomiting) ऊर्ध्वशोधनम् .

the being thoroughly purified सम्पूर्णनम् Grihyas.

the desire or wish to purify पुपू .

purity (lit and fig) n शुद्धि f Mn, etc ,

(fig) विशुद्धि f Mn, MBh, etc , विशुद्धि f Mn, MBh, etc ,

शुद्धता Pāṇcat, शुद्धत्वम् carmak, प्रशुद्धि f

h, विशुद्धता Kāv, विशुद्धत्वम् Sank — पवित्रता MarkP

पूति f 'Gr. 10th — शौचम् ĀsvGr, In, etc, (lit

and fig.) शुचिता (In Kāv, Paśat,), शुचित्वम् (RV), शु

शौचकम् 10th, शुचि m Kāv, शौचत्वम् Vit (v.1.)

अर्थशौचम् In 5.1.16, Kam — विमलता, विमलत्वम् 10th, Kāv, etc,

निर्मलता (Hariv), निर्मलत्वम् (Shag, Var), निर्मल्यम्

10th, Satr, निर्मल्यम्, विमलमिन् m Das — प्रसादः

(ifc f 3A) Up, Kālid, etc, प्रसन्नता Susr, प्रसन्नत्वम्

10th, Rath, प्रसन्ति f, सादः, वैशद्यम् Susr,

VarBrS, Sarvad — संस्कारः (ifc f 3A) 10th, P, etc

पुण्यता Bh, पुण्यत्वम् Kum, पुण्यम् (ifc f आ)

134, Kav, etc — विविक्तम् MarkP, विविक्तता Sasr — प्रायत्नम्

प्रायत्नत्वम् MBh, प्रायत्नम् ApGr, Samk, BhP — मृजा

MBh, Kav — पक्षः (ifc f आ or इ) — शब्दा L —

सत्त्वता W .

causing purity शुद्धिकर mf(इ) n IT' endowed

with p. अमलसंयुत mf n MBh endowed with the quality Satt-

va i.e. p. सात्त्विक mf(इ) n 'aitr'p, n, Bh, etc having

the quality of p. predominant सत्त्वगुणिन् mf n IT' lord

of p. पवित्रपति m VS not examined with regard to p.

अविशुद्ध mfn Kām of unimpaired p. अमृष्टमृज mfn

Chatt perfect p. स्वच्छता, स्वच्छत्वम् Kāv, Samk, BhP ,

(in a ritual sense) संशुद्धि f Bhag, Kām, possessor p.

शुद्धिभृत् mfn V, शुद्धिमत् mfn Kāv, Kathās, विशुद्धि-

-मत् mfn Near p. of food आहारशुद्धि f Ch p p. of

gold, वर्णिका, वर्णिका L ' p. of language ' (N. of the

fifth ch of Vāmana's Kāvya-lamkāra Vṛitti) शब्दशुद्धि f

p. of mind भावशुद्धि f, भावसंशुद्धि Sāmk, Bhag ,

शुद्ध भावः BhP, शौचम् Bh, P, etc p. of

pronunciation संस्कारः (ifc fआ) the quality of p.

सत्यम् , सत्त्वम् (ifc fआ) Vaitrīp, Mn,

Vājñ, etc , सत्त्वगुणः relating to the quality

Sattva i.e. p. सात्त्विक mf(ई)n Vaitrīp, Mn, Bh, etc

ritual p. मेध्यता MarkP, मेध्यत्वम् TS, TBr universal

p. सर्वमेध्यत्वम् .

purple adj नीललोहित RV, etc — शोण (आ

or ई) P, etc — धूम f(आ) VS, Br, etc (the

colour) धूमः W, धूमाभः W, धूमल L .

deep purple धूमलोहित Mh of a p. colour धूमरुच

sis , कृष्णलोहित L , वातसंध्याम M, नीललोहितः

W .

purport n भावः — (esp. of speech) तात्पर्यम्

Bhāṣhāp, Vedānta, etc — (esp. of a work) तात्पर्यम्

Bhāṣhāp, Vedāntas, etc — अन्वयः — छन्दस् n —

उत्पत्तिप्रयोगः W .

difference of purport अर्थान्तरम् L having p.

सार्थ mf(आ) n Kusum of life p. सार्थ mf(आ) n

W ' the true p. of a work ' शास्त्रभावः .

purpose to संकृप्य caus संकल्पयति, संकल्पयते

(with or without मनसा) AV, tc — मनसि कृ Pan 1.4.75

— रुच्य caus रोचयति, रोचयते Hariv — विधा

desid विदधित्सति, विदधित्सते

Th, Hariv, DhP .

purpose n I प्रयोजनम् (ifc f आ) Prāt, Bh, Kāv,

etc — अर्थः, अर्थम् — कार्यम् Ma, I, etc, कृत्यम्

Bh, etc, चिकीर्षितम् In 4.7, Bh, I, etc — अभिप्रायः

R, etc — तात्पर्यम् Bhāṣap, Vedāntas, etc — आकृतम्

VB, SBr, etc — अभिसन्धि m — अध्याशयः ivyāv — विधिस्ता

Bh, Kāv, etc, विधिस्तम् Bh — संकल्पः (ifc f आ)

AI, etc) संकल्पनम् SvetUp, Bh, संकल्पना —

निश्चयः Bh, Kāv, etc — बुद्धिः Bh, Kāv, etc —

मतम् Bh, Bh — मानः AitBr — व्यवसायः Bh, Kāv

etc — काम्या In, Bh, P, Ra, etc — विवक्षिता " .

II आभासः — उद्यानम् L — कृतु m, ,

VS, Śr, Br, Ir, p — तस्यारम् (?) — नितर्कः Jātakam

— श्रेमुष्णि Rajat, BrahmaP — समुदाचारः L — हार्दम् BhP .

according to a purpose अर्थवत् ind In 5.134, Vāin

3.2 , यथार्थत्वम् ind Sāh acting on p. सकाम

mī(आ) Tithyāḍ an action performed with a special p.

अर्थक्रिया Sarvad adapted to (its) p. स्वार्थः Car

altered p. प्रत्याम्नायः ApŚr , प्रत्याम्नामम् Lāty, KātyŚr,

Sch answering a p. औपयिक m (इ) n th, thP, etc any p.

कार्यार्थः the being adapted to any p. साधकता

(Kasikh), सार्थकत्वम् 9 Sāh) I betraying a certain p.

साभिप्राय mfn Pāncat change of p. विपर्ययः com-

formable to the p. संकल्परूप mfn w connected with any p

प्रयोजनवत् mfn P declaration of p. (e g a declaratioⁿ

to burn herself with her deceased husband) संकल्पः

(ifc f आ) declared p. ईरिताकृतम् devoid of p.

विगतसंकल्प mfn Wal done on p. संदृश्य mfn AV final

p. सिद्धान्तः MBh, Kap, Sarvad fit for the p. औपपत्तिक

mfn MBh for a double p. (e g for prosperity on earth and

happiness in heaven) उभयार्थम् ind the force of one's

own p. स्वप्रयोजनवत् MBh for this p. इत्यर्थम् ind B

for what p. किं कार्यम् for which p. यदर्थम्, यदर्थे

MBh, Kap, etc having a common object and p. समानार्थप्रयोजन

mfn MBh having a distinct p. साभिप्राय mfn Kathās having

any p. प्रयोजनवत् mfn R having a p. अर्थवत् mfn RV अर्थिन्,

मनवत् mfn RV having some p. सार्थवत् mfn RV hav-

ing the same p. एकार्थः सचिक्त्वा mfn Kātyār, Bh 1.3, etc hos-

tile p. प्रतिबुद्धिः f III (= शत्रुबुद्धिः) made for a

special p. अर्थकृत mfn Jaim my p. मर्त्यः one and

the same p. एकार्थः on p. संकल्पः (ibc) one who

has attained any p. कृतकृत्य mfn AitUp, in, Bh, etc one

whose p. is full filled सत्यसंकल्प mfn ŚBr, Up, etc

op osition between the p. and the thing अर्थद्रव्यविरोधः

Kātyār, Jaim proceeding from p. संकल्पनामय mf(ई) n

BhP pure of p. बुद्धिशुद्ध mfn Kam p. of marriage

विवाहार्थः W pursuing a certain p. कार्यवत् mfn

R 5.8.9 self interested p. काम्याभिप्रायः serving any p.

प्रयोजनवत् mfn R serving a p. स्वार्थे mf(आ)n R

sincere in p. सत्यधीति mfn SB, Kath^o, R sportive p.

क्रीडाकृतम् W the state of having the same p. राकाथिता,

एकार्थत्वम् Katy^r. Hit suitable for every p. सर्वार्थे

mfn Katy^r, Jaim, Sch tending to one single p. एवेति

mfn SB 12.22.4 to no p. निष्कार्ये mfn Kāv , मृषा

ind RV, etc , अनुपायेन true in p. सत्यसंकल्प mfn

ŚBr, Up, etc with a particular n. प्रयोजनेन WBh, प्रयोजनशात्

Pāṇcat .

purpose adj संकल्पित p, Mn, Dh, etc — मतिपूर्व,

मतिपूर्वक Mn .

purposeless adj निरुपेक्षाय Kathas .

purposelessness n (prob) अप्रणिहितम् Sukh 1 .

purposely बुद्धिपूर्वम् ind Āpast, 12h — मतिपूर्वम् ,

मतिपूर्वकम्

मतिपूर्वे, ind 1n, Gaut , मत्या ind — अभिसन्धिपूर्व-
कम्

ind VP — संकल्पः (ibc) .

purposing adj संकल्पक Anritip .

purposing to प्रवृत्त Kāv, Kathās, Pājat .

uttered with an indistinct purring sound घघर

mfn Kathās 25.66 .

purse n मात्राभस्त्रा Pāncat, भस्त्रा in हेमभस्त्रा (gold

purse) Kathās — वित्तपेटे, वित्तपेट Pāncat .

a gold purse हेमभस्त्रा Kathās a kind of p. (?)

नकुत्तः Divyā a p. containing gold हेमभस्त्रा

Kathās ' p. proud ' (H. of man) धनगर्वः Das .

purse-cutter n ग्रन्थिभेदः In 9.277, Yājñ 2.274,

ग्रन्थिभेदकः Jain, Śak 6 (v.l. for ग्रन्थिच्छेदक),

ग्रन्थिच्छेदकः Śak 6. $\frac{1}{2}$ ग्रन्थिभेदः , ग्रन्थिमोचकः

तस्करवृत्ति m Bhpr 7.59.15 .

purslain n घोली, घोली, घोलीका f l .

a kind of purslain प्रवालिकः , प्रवालिक (?),

मण्डपी L (v.l. मण्डपी) , शाकवीरः L .

pursue vb I अनुधाव् — अनुद्रु, समनुद्रु

समनुद्रवति (ep. also समनुद्रवते), समनुधाव् समनुधावतीति

with — समनुगम् समनुगच्छति (acc) P — पृष्ठतः गम्

Panc — अनुसंचर् , अनुचर् — अनुसृ caus

अनुसारयति, सृ cl 1,3 सरति (ep. also सरते

and according to Pan 7.3.70 also धावति) विसर्ति

(the latter base only in Veda) (acc) P — मृग cl 4, 10

(Athap 26.127, 35.46) मृग्यति, मृगयते (मृगयति)

Pr, etc — प्रकल् प्रकालयति with — भञ् cl 1 Ā rarely

P In, R, Susr, भज् caus भाजयते Whatt — निषेव्

निषेवते (acc) In, Subh, etc, समासेव् समासेवते

In, Subh, परिषेव् परिषेवते Kāv, Pur, Pañc, उपसेव्

उपसेवते Chlp, Mark, etc, प्रतिसेव् प्रतिसेवते

Divyāv .

II अनुबृत् ā — उपसच् ā Aitr 6.36.2 — गा cl 2

जिगाति cl 2 गाति, गाते IV 1.3.13. 10.1.4

— परिस्पृश् परिस्पृशति KParis — पर्यागा ' only

aor पर्यागात् pl पर्यागुर् IV 1.8.4 — प्रपत्

6aus प्रपातयति 3h — प्रयक्ष् प्रयक्षति, प्रयक्षते

(with acc) RV — प्रसञ् प्रसिषन्ति RV 10.27.19 — वाञ्छ

cl 1 (1h̄atap 7.28) वाञ्छति RV, etc — सञ् cl 1 (1h̄at

up 6.2) सञ्चते (in RV also सञ्चति, सिषन्ति) RV, AV

VS .

to pursue excessively अत्यनुसृ caus अत्यनुसारयति

MBh to p. with others समनुव्रज् समनुव्रजति 1h̄ to p.

with vengeance प्रतिसञ् प्रतिसञ्चते 1h̄ .

pursued adj अनुधावित — अनुद्रुत — मृगित

L — मार्गित P, Hariv, Saddh^P — (as a path) यात R

— परिशीलित Kāv .

having pursued अनुद्रुत .

pursuer n द्रावकः — सश्चत m PV .

one who pursues सेवित rfn (only ifc) with ,

(insidious) अभिगन्तु m Kāth pursuer of deer

मृगासति m Kathās .

pursuing adj पृष्ठानुपृष्ठक f(इका) — आनुपदिक —

प्रकाशन MBh, Hariv — सारिन् (ifc) AitBr, etc

— अन्वेष्ट — परिमार्गिन् (comp) MBh .

pursuing after अनुलग्न p. on object तूर्णार्थ

f(आ) RV 3.52.5, 5.43 p. an object with untiring energy

दृढग्राहिन् MBh 12.7184 p. a particular object कार्यापक्षिन्

Kathās 56.134 p. bad practices अपथगामिन् p. hares

शशयु AV p. (wordly) objects अर्थापक्षिन् Hir

zealously p. आसक्त MBh, VarBr, Kathās, Pañcat, etc .

pursuing n अनुधावनम् — परिश्रपे:

asar, Pratar.

pursuing an aim अर्थरिचनम् Ph.

the state of being liable or worthy to be pursued

सेवता, सेव्यत्वम् Kāv, ājat, Sarvad .

pursuit n प्रसवः S — समनम् 1.48.6 .

close pursuit of any object अनुधावनम् illicit .

प्रसङ्गः In 9.5 p. of परिशीलनम् (comp) Kāv,

Sah p. of learning विद्यायांसः Samk th p. of science

विद्याव्यवसायः ॥, विद्याव्यसनम् ॥.

pursuivant n संदिष्टार्थः ॥.

eating purulent carcass s

पूयभुज्

mfn n 12.72' having p. blood ' (a kind of disease of the nose with dis-charge of p. blood)

पूयरक्तः

(sc रोग) Buss p. bloodपूयशोणितम् n 3.180 p. matter मलजम् , पूतिm MBh 9.2259 , पूयः , पूयम्

SBr, et c .

pus n पूयः, पूयम् ^{dr, etc,} पूयनम् L,

पूते m 9.225? — क्षतजम् L — दूष्यम् — प्रसितम्

L — मलजम् L — सारः, सारम् (i c f आ) .

containing pus अन्तःपूय mfn ['] usr .

push vb नुद् cl 6 (Dhātup 28.2, 132) नुदति,

नुदते RV, etc, अभिनुद् — ऊह् cl 1 ऊहति,

ऊहते — नुद् cl 6 नुदति RV, etc, आनुद् RV 10, n 4.

68, 1.195 — चत् caus चात्तयति (pass चात्तयते)

RV, etc, चत् caus चात्तयति Ragh 8.52, Pitus, BhP,

Bhatt — आमीव् आमीवति . TBr, SBr — ऋष् cl 6

ऋषति — डम्ब cl 10 डम्बयति Vop (Dhātup 32.

1.2) — तुज् cl 6 RV .

to push against प्रतिक्षिप् प्रतिक्षिपति usr to r.

h , प्रस्फुर् प्रस्फुरति AV , प्रतिस्फुर् प्रतिस्फुरति

RV , अवधद् caus R 5.15.10 (Corresio) , अपश्च

DV.101.1 , आव्यध् आविध्यति , Mark , उध्

§ 14.7.1.41 , प्रपुथ् caus प्रपोथयति R , विद् caus

विदारयति Kathās to n. away ' each other 'अन्योन्यम् ^{प्रपुथ्}

caus प्रपोथयति to p. away from one's self अनुप्रपुद्

to p. away repeatedly नुद् intens नोनुद्यते Aitr to

p. back प्रत्यूह् प्रत्यूहति, प्रत्यूहते

PV, § 14.7.1.41

प्रतिमीव् प्रतिमीवति to n. down अवोह्

to p. farther out अभ्युद् AitBr to p. down अवधाम्

नुद् RV 8.14.8 , अवभृ P 1 RV , उपप्रवृत्त caus

उपप्रवर्तयति TS, Kāth , परिनिश्चय (only aor

परिनिश्चय! RV , निश्चय RV to p. forward प्रोह

प्रोहति VS, Kātyāṣr, Nir , अभिमुखी कृ Paś to p.

forwards सम्प्रेर caus सम्प्रेरयति Pañcat to p. in

नित्यध् निविध्यति en. also निविध्यते) , , , Sar to p.

in for one's self न्यूह न्यूहते Tāṇḍr to p. into

अवभृ P 1 RV , संभृ caus संसारयति (loc)

MBh 12.7878 , नृष् नृषति (acc) RV, 'sr to n.

near उपोद् उपोहति P to n. near to उपनिग्रह्

उपनिगृह्णाति, उपनिगृह्णीते AitBr, Āp'r to n. off प्रकृष्

प्रकृषेति Rto p. on प्रणुद् प्रणुदति, प्रणुदते

RV, etc , नुद् caus नोदयति 'p, MBh, Kāv, etc , संनुद्

caus संनोदयति 'h , संचुद् caus संचोदयति 'h, P,

कल् cl 10 (rarely) कालयति (कालयते) MBh, Bhp ,

प्रनुद् caus प्रनोदयति MBh, Mricch , अभिप्रेर् caus

अभिप्रेरयति 'usr , प्रेर caus प्रेरयति RV, etc to n.

on towards यु cl 2 (Dhātup 24.23) यीति (Ved

also युते and cl 6 युवति युवते accord to Dhātup

31.9 also cl 2 युनाति, युनीते) (acc) AV to

p. open अवधट् caus R 5.15.10 (Corroto) , उचुद्

उचुदति AV 3.25.1, AitAr to p. out निणुद्

निणुदति AV, AitAr, Bṛh, etc , उदूद् उदूदति,

उदूदते AV 11.1.2, ŚBr, KatyŚr, Com on TPr 3.8.4.3,

and, etc , उन्नद् उन्नह्यति Śusr, Kaus , उद्दन्

उद्दन्ति Ā AV, ŚBr , उत्था caus उत्थापयति

AitBr, Kathas, DhF , आवध् आविध्यति

R, MarkP

to p. out intensely अतिबृह् (scil retas, used only

for the etym of वृषभ्) Hir to . out of place आमि,

आमी आमिताति TBr to p. together अवघट्

caus Susr to p. towards प्रमीव् प्रमीवति , पर्यवनुद्

पर्यवनुदति (acc) TandBr to p. under उपोह्

उपोहति Kātyār p. up उत्तुद् उत्तुदति to p. upwards

उदूह् उदूहति , उदूहते , उद्वन् उद्वन्ति Ā. M, SBr

उत्सिध् उत्सिधति .

push n दुम् f (only instr) 5.41.13 .

with a rush upward सोत्सेधम् ind .

pushed adj ऊढ — ऊष्ट .

properly pushed back सुप्रयूढ (सुप्रयूढः) 'Santhar'

p. against आगत (in comp) In 8.291 p. apart

व्यूढ, व्यूढः In, with, etc p. away निरकृत , प्रणुत्

AV , नुत् AV, नुदित with, p. back

प्रतिश्रुत Suar p. down into अवनीत (lac) RV

1.116.8 & 116.7 p. in उपेनित SB p. near उपाद

p. off अवतुन्न Car p. out निर्व्यूढ Th p. together

अवधाटित Hariv 4720 .

to be pushed तुज्य RV 3.62.1, 10 to be . back

प्रतिहाय R .

having pushed far forwards अतिप्रणुव ind having p.

near उपाद्य ind p having the bolt p. asi e स्फोटितार्ग

pushing adj नुद, नुद Up, Wh, War etc (ifc or

with acc — अभिवत् 15.4.9.2 .

pushing apart व्यूहन Hariv .

pushing n अभिप्रेरणम् .

the act of pushing away (?) प्रौहणम् Pan 3.4.31, Sch

by p. away the foot प्रौह्यपदि, प्रौह्यपदि (Kas) ind g

द्विदण्ड्यादि in p. away the foot प्रौह्यपदि, प्रौह्यपदि ;

(Kas) ind g द्विदण्ड्यादि p. away अपौहः , नौदः

Pop in Dhatup, नौदम hP, अपच्यवः PF 1.28.3 p.

forth प्रकषिणम् PPrat p. on विनिष्ठातः BhP p. on a

carriage अवतसनम् Car p. together अवयदनम् cusr,

घट्टनम् Hariv 14581, Bagh 11.71, Kathas 72.40 .

the being pushed aside परतसः Kath .

pusillanimity n कश्मल, कश्मलम, कश्मल

(ifc) f (आ) MBh .

pusillanimous adj कश्मल f (आ or इ) .

very pusillanimous सुविक्लव MBh .

pustule n पिडकः (पिडका) Pajat Susr — क्षुद्रस्फोटः

L — पीडिकः L .

afflicted with pustules on the feet वैपादिकः mfn g

ज्योत्स्नादि

eruption of lentil-shaped p. मसूरिका Susr

पिडकिन

having p. पिडकावत्, n mfn Susr a kind of pidaka or

Pustule उत्तमा Susr pustules on the ears पनसिका

पनसी Susr p. on the head इरिविल्ला, इरिविल्लिका

Susr, mpr p. on the neck पनसिका, n पनसी Susr red p.

(a kind of disease) स्पर्शहानि f Susr relating to p.

पिंडक mf(इ) n Susr a small pustule गुटिका

' spring p. ' (small pox) वसन्तव्रणम् L ' yellow pustules'

(the itch or scab) पीतस्फोटः L.

a pustule which has small plants round it पुत्रिणी

(with पिंडका) Susr a watery p. जलवरणः L.

put vb द्या cl 3 दधाति, दत्ते RV, etc, उपधा

उपदधाति, उपदधते

RV. 10.87.3, 145.6, AV, SBr,

Kat Sr, n, Pañ, etc, आधा आदधाति, अधत्ते,

संविधा संविदधाति, संविधत्ते

MBh — निविश

caus निवेशयति P, Pañat, MBh — शी caus शाययति,

शाययते

MBh, Pañ, etc — कृ

cl 2 P Ā, cl 1 P Ā, cl 5 P Ā,

cl 8 P Ā — (in mod) दा cl 3 ददाति (दत्ते) in, Yājñ,

MBh, etc .

to completely put aside समुह्य समुह्यति MBh, etc

• to p. (a garland) on प्रतिमुच प्रतिमुच्यति, प्रतिमुच्येत

(dat, gen, loc) AV, etc & to p. an end to राम

cl 9 राम्नाति Kath , अभिषौ Bhatt, Pan 8.3.63 ,

प्रतिमुच caus प्रतिमुच्यति Chandom to p. anything in क्षिप

cl 6 क्षिपति, क्षिपते (Bh, etc cl 4 क्षिप्यति only

Bhatt) (loc) Yājñ 1.230, Bhag, Pricch, etc to p. anything

in the place of any other thing समधिवा caus समधिशाययति

Mid to p. anything on क्षिप cl 6 क्षिपति, क्षिपते

(Bh etc cl 4 क्षिप्यति only Bhatt) (loc) Yājñ 1.230.

thac, Mricch, etc to p. anything on one's self सैनह

सैनह्यते (acc) AV, etc to p. anywhere परिणी,

परिणयति, परिणयते Br to p. aside अपनु SanthGr,

अवहृष्ट अवहृष्टादि SBr, KaushBr, ShadvBr , अवहृ

अवहरते KātyGr, Lāṭy, Bṛh 4.1204 , आमि, आमी

आमिनाति , प्रस्था caus प्रस्थापयति v , प्राध्वम-

कृ , सम्प्राणिधा सम्प्राणिदधाति, सम्प्राणिधत्ते

NEh , समाह समाहरति, समाहरते DhP to p. asunder प्रतिश्रु

caus प्रतिशारयति saḍhp to p. at the head प्रविधा

प्रविधत्ते 'Sukas , प्रकृप caus प्रकल्पयति AV, SBr to

p. away (as garments, ornaments or fetters) अपनी ,

हा cl 3 (Dhātup 25.8) जहाति Mn, Mh, etc , जह्

caus जहायति Mn, Hariv, Kathas, Bhⁿ , जह् जहति,

जहते , जहद् caus जहायति SBr, AsvSBr. AitBr, etc,

अपकर्ष cl 1 अपकर्षति , अतिधा , आमि, आमी,

आमिनाति to p. back प्रतिधा प्रतिदधाति,

प्रतिधत्ते (loc or cat) R, AV, Br to p. back again

प्रतिशमाधा प्रतिशमादधाति has to n. back प्रत्य-

वग्रह प्रत्यवगृह्णाति

WairS to p. back again

प्रतिश्रु

caus

~~प्रतिश्रु~~ प्रतिश्रुयति Kālid to p. back

again to its place प्रतिश्रुयति प्रतिश्रुयति ApSr to p.

before प्राक्षिप प्राक्षिपति, प्राक्षिपते

In, Th,

Kāv, etc, उपनिषा उपनिषद्वाति, उपनिषन्ते SBr, Tānd-

yaBr, TBr, Laty, Ch'p, ĀsvGr, उपनम caus उपनामयति

(gen) Gobh 2.1.7 to p. before a person निधा निधाति,

निदधन्ते

(dat) Ken'p to p. between व्यवधा

व्यवदधाति, व्यवदधन्ते Ragh, अभ्यन्तरीकृ Pat to p. by

विनिधा विनिधाति, विनिधत्ते VarBrS to p. by the

side of उपसद् caus उपसादयति R, Br, Br, etc to p.

down निधा निदधाति, निधत्ते, प्राणिधा प्राणिदधाति,

प्राणिधत्ते MBh, न्याया (only pf न्यादधुः) RV

8.73.2, आधा अदधाति, आधत्ते, विन्यस

विन्यस्यति (rarely विन्यसति) MBh, Kāv, etc, न्यस

न्यस्यति, न्यसति (with loc) AV, etc, संन्यस

संन्यस्यति (rarely संन्यसति) MBh, Kāv, etc, उपन्यस

निक्षिपति

उपन्यस्यति R, निक्षिप निक्षिप Yājñ, Bh, etc,

विनिक्षिप् विनिक्षिपति, ^{विनिक्षिपते}
Yājñ, P, tagain), पति-

क्षिप् प्रातिनिक्षिपति, उपनिक्षिप् उपनिक्षिपति in 3.224,

अवह अवहस्ते Kātyār, Lāty, 4.1304, अवहस्ते

RV 1.140.10, स्म caus समर्पयति; समर्पयते 'sBr,

etc. आसद् caus आसादयति P, TS, 'Br, P, etc ,

अद्युदग्म BauchP, दाह cl 1 दाहते 'hatup 16.15 ,

व्यवसृज व्यवसृजति, व्यवसृजते 'Wh, निपृ

निपृजति AV, 'sBr, etc , प्रतिष्ठा caus प्रतिष्ठापयति

Br, GrSrs , व्यवस्था caus व्यवस्थापयति VarBrS, Vās,

समुत्सृज समुत्सृजति

In, Bh, etc to p. down beside (the

fire) प्रत्यधिभ्रि प्रत्यधिभ्रयति

KātyŚr to p. down

(figures) निक्षिप् निक्षिपति

Lalit to p. down in diff-

erent places विनिधा विनिधाति, विनिधत्ते

SS,

ŚBr, विन्यस विन्यस्यति

(rarely विन्यसति)

In, Bh, etc to p. down into संनिधा संनिदधाति

संनिधत्ते

SS, etc to p. down near

संनिधा संनिद-

धाति, संनिधत्ते

SS, etc to p. down near to उपनिधा

उपनिदधाति, उपनिधत्ते

ŚBr, TāṇḍyaBr, TBr, Laty, ChUp,

AsvGr to p. down near together संनिधा संनिदधाति,

संनिधत्ते TS, etc to p. down on प्रकृप caus प्रकल्पयति

(loc) ह to p. down the feet पदविन्यसनम् कृ to p. down

(the feet) निक्रम निक्रामति RV , (the feet) प्रतिधा

प्रतिदधाति, प्रतिधत्ते Br to p. everywhere व्यापकं

न्यस व्यापकं न्यासं कृ AsP to n. firmly upon संलग्न caus

संलग्नयति YatySr, Sch to p. forth तन् cl 8 तनोति,

तनुते Bagh 3.25, 'ak, Bhartr, etc to p. forth young स्र

shoots पल्लव Nom पल्लवति 'atr , पल्लवय Nom

पल्लवयति Kav to p. forward प्रवृ प्रवृषीति, प्रवृणोते,

प्रवृणोति, प्रवृणुते etc, Pan 1.3.32 to p. in न्यस न्य-

स्यति, न्यसति (with oc), प्रतिधा प्रतिदधाति,

प्रतिधत्ते (loc or dat) RV, AV, Br , सद caus सादयति

सादयते (loc) RV, etc , समृ caus समर्पयति,

समर्पयते SBr, etc , अर्ध caus अर्पयति RV, Sak, Kum

धत्ते, etc , परिक्षिप् परिक्षिपति (loc) RV, न्यु

न्युष्वति (loc) RV , प्रतिपद् caus प्रतिपदयति P,

प्रदा प्रददाति rarely प्रदत्ते (loc) Tājñ, RV, प्रदा

caus प्रदापयति (loc) Car , वस caus वासयति (loc)

MBh, Hariv, Kāv , विद्या विदधाति , विद्यते MBh, Kāv,

सैनियुज् सैनियुक्ति (loc) WerkP , साध caus साधयति

(loc) BhT to p. in again प्रशवधा प्रशवदधाति

SBh to p. in any place नियुज् caus नियोजयति (loc) Br

MBh, Kāv, etc to p. in any state नियुज् caus नियोजयति

(loc) Bh, MBh, Kāv, etc to p. in order विद्या विदधाति,

विद्यते EV, A, Br, Up , अभिकृप् caus अभिकृष्यति

B to p. inside अवगृह् अवगृहति (AV 20.133.4, SBh)

अवगूहते

(KātyŚr, etc) VarBrS, Pañcat to p. in the

fire समधिष्ये समधिप्रयति, समधिप्रयते h, अधिष्येto p. in the ground वप् caus वापयति h, कृ caus

रीहयति, रीपयति, रीपयते h, VarBrS to p. in the place

of प्रकृप् caus प्रकल्पयति (ren) Pat to p. in theplace of another प्रतिनिधा प्रतिनिदधाति Śr, Sam to p.in the way नियुज् नियुनक्ति, नियुङ्क्ते (with loc)h to p. into निधा निदधाति, निधत्ते EV, e.c.,उपधा उपधाति, उपधत्ते , अवनी (loc)

Gobh , प्रतिनी प्रतिनयति

Kaus , प्रविश caus

प्रवेशयति , प्रवेशयते

(loc, acc) n, Bh, etc , अवसृज

(loc) In 1.8, Bh 3.12769 , आस्था caus आस्थापयति

AiBr, BhT, Kathas , आक्षिप आक्षिपति (loc) Susr, अव-

गूह अवगूहति

(AV 20.133.4, 'Br) अवगूहते (KatyBr,

etc) VarBr3, Pañcat , उपमि उपमिनोति Kath , पिनी

पिनयति

(acc) ĀpGr , प्रकूह caus प्ररोपयति

(loc) Var , प्रह प्रहरति , प्रहरते (loc) Pr , सम-

भिसंधा समभिसंधयति , समभिसंधयते

(loc) Bh

to p. into by singling out from अद्यपविच अद्यपरिनामे

Br to p. into (water) अवनिनी

SankhSr, SankhGr

to p. near प्रतिधा प्रतिदधाति, प्रतिधत्ते (loc or

dat) RV, Br to p. near o उपकृ उपकरोति,

उपकुरुते

In, Vikr, Ratnav to p. off (as garments,

ornaments or fetters) अपनी , (clothes etc.) अमुच

उत्कर्षति

अमुच्यति R, उत्कर्ष (sometimes उत्कर्षते

MāndUp, MBh, Ragh, Susr, R, etc Nyāyam, उद्धृ उद्धरति,

उद्धरते , विनिधा विनिधाति विनिधत्ते

suśr, निवृ caus निवारयति, निवारयेत् Kathās, Bh²,

समुत्सृज समुत्सृजति Mn, Bh, etc, संसृ caus संसारयति

Mh 5.1004, विलम्ब caus विलम्बयति vājñ, R, Pañcat,

प्रतिस्मृ प्रतिस्मृति, प्रतिस्मृते Āpast to p. on

परिधा परिदधाति, परिधत्ते VS, AV, ŚBr, etc,

विधा विदधाति, विधत्ते Mn, Kāv, etc, प्राणिधा

प्राणिदधाति, प्राणिधत्ते suśr, (a garment) समाधा

समाधत्ते Mn, Kāv, etc, (a dress) समाधा समाधत्ते

Mh, Kāv, etc, (esp. fuel on the fire) समाधा समादधाति,

समाधत्ते AV, SBr, R, उपधा उपदधाति,

उपधत्ते, विनिधा विनिदधाति, विनिधत्ते Kāv, Rajat, प्रतिधा

प्रतिदधाति, प्रतिधत्ते (loc or dat) P, AV, Br, प्रतिसंधा

प्रतिसंधत्ते 13h, उपाधा उपदधाति, उपाधत्ते

SBr 10, 3hP, उपसमाधा उपसमादधाति, अभिधा Ā

(rarely P) RV, etc, वस् cl 2 (Dhātup 24.13) वस्ते

RV, etc, संवस्त्रय Nom संवस्त्रयते Bhatt, (clothes)

प्रवस् प्रवस्ते P, (clothes etc) सनिवस् सनिवस्ते

13h, (as clothes etc) अधिवस् अधिवस्ते RV 10.

75.8 , (a garment) निवस्य caus निवासयति Bh, R ,

निवस्य causal निवासयति Bh , निवस्य निवस्ते

Bhatt , प्रतिवस्य प्रतिवस्ते pr , परिवस्य (only pr.p

परिवसान) P 3.1.5 , (clothes) आच्छद Ā Bh 2.

173) , आच्छद Ā (with instr) , (as a garment)

संछद caus संछादयति Vop , प्रावृ प्रावृणोति ,

प्रावृणुते (acc rarely instr) Bh, Kav, etc , संव्य संव्य-

यति संव्ययते P, BhP , (as armour etc) नह cl 4

(Bh-tup 26.57) नह्यते P, etc , सैनह सैनह्यति

संनहति

(acc) IV, etc , (clothes) गृह् cl 9

गृहीति

गृह्णाति, गृह्णाति

In 2.64, Ath 1.15708, Bhar, Ratnāv 1,

etc , परिगृह् परिगृह्णाति, परिगृहीति

Ath , (arrows

on a bowstring युज् cl 7 (Athup 29.7) युज्वाते, युज्वाते

(esp. also युज्जति, युज्जति Ved योजति, योजते Ath,

अधियुज् , (esp. arrows) युज् caus योजयति (m c

योजयते pass योज्यते) ĀsvGr, Ath, etc , (as dress

armours etc) आसज् आसजति R, AV, MātvyGr, R, Kum,

etc , निषज् only aor Ā P, (a garment or ornament

etc) आमुच आमुञ्चति

Ragh, Mālav, Hariv, etc,

(e.g. shoes) उपमुच उपमुञ्चते

TS, TBr, Kātyār, Kaus

(as a garland प्रमुच प्रमुञ्चति, प्रमुञ्चते IM , (cloth

-es) निविश caus निवेशयति MBh, Kāv, etc , (a gar-

ment) वैशाम विधा , विनिविश caus विनिवेशयति

Hariv, Kāv, Rājat , प्ररुह caus प्ररोपयति (loc) Var,

समृ caus समर्पयति, समर्पयते ŚBr, etc, प्रसृ

caus प्रतर्पयति ŚBr, Ragh , (an arrow etc) आयम

आशङ्कति and (led) आयमति , घट caus घटयति

(loc) (Pāṇ 6.4.92, exceptionally व्यटयते

Pājat 4.543 / Gīt 5.8.12 , अधिवपु PW 1.92.4, अवबन्ध

Ā Kaus', PārGr, Bh 7.80 , (a wreath) अपिवन्ध Ā ĀsvGr,

(as a cuirass) अभिह caus अभिहरयति Bh 4.1011, seqq,

(as a wreath) अभ्यादा Ā Hariv , (as clothes)

आच्छद SāṅkhGr, etc Bh, P , (clothes) आदा

आदत्ते ep. also rarely " Ved generally Ā but also P

RV 9.96.1, SvetUp , आह Seldom Ā आहुरति , उपहन्

उपहन्ति, उपजिह्वते TS 2, 7Br 1, SBr, SāṅkhŚr , (cloth-

es) चित् cl 6 चित्ति धातु 22.63 , परिबन्ध

परिबन्धीत , प्रतीर only caus PV 1.117.22 , (garments

) भज cl 1 Ā rarely P Mh, Kāv, etc , विरच

विरचयति (rarely Ā) Kāv, Bh^p . शीत् caus (cl 10)

शीलयति Git , समुपादा समुपादन्ते Mh , स्त

cl 1 स्तायति धातु 22.25 to n. on setters दा cl 3

ददाति (दन्ते) (with निगडानि) Mricch 7, $\frac{6}{7}$ to n.

on for one's self आस Ā waitrS to p. on one's self

बन्ध बन्धीत cl 1 बन्धते Mh cl 9 बन्धाति

cl 1 बन्धति MBh, cl 4 बद्धयति Hariv, AT, ŚBr, MBh,

etc, प्रतिमुच्य प्रतिमुच्यते (later) प्रतिमुच्यति PV, etc

to p. on over another garment निवस्य निवस्यते KātyŚr to p.

on (round the neck) निव्ये BhP to p. on the fire सम-

समाधिश्चयते

धिश्चि समाधिश्चयति, Bh to p. on the furniture of a

horse अभिधा- Ā (rarely ṛ) PV, etc to p. on the sacred

thread उपव्ये उपव्ययते TS 2.5.11.1 to p. out

निर्वी caus निर्वीपयति PV, etc, (eyes) स्फुट caus

स्फोटयति Pañcat to p. out of place आमी, आमी

अभिनाति

TBr to p. out of sight प्रमी अभिनाति

(प्रमीणाति, प्रमीणीति

) PV to p. out the tongue

लउ

cl 10 लउयति ^{hatup 19.53} to p. out (tongue)

निर्णम

only caus निर्णमयति ^{ri vyāv} to p. over (as

clothes etc) अधिवस्त अधिवस्ते V 10-75.8 to p. round

परिधा परिदधाति, परिधत्ते PV, etc, परिक्षिप

परिक्षिपति ^{Susr}, परिह परिहरति, परिहरते AV, etc,अभिधा ī (rarely ī) PV, etc to p. the sacred thread ~~xx~~over the left shoulder संयम (with कै) to p. to

उपधा उपदधाति, उपधत्ते

RV 4.29.4, उपसंधा

अपिधा

उपसंदधाति, उपसंधत्ते

Kaus', SankhBr, ~~उपसंधा~~ Ved,

समाधा समादधाति, समाधत्ते

RV, 'B., R, उपायुज

P 3.35.2, युज caus योजयति (pass योज्यते)

(loc) Kaus', etc, नियुज caus नियोजयति (loc)

Panc, Hit, (horses) संयुज caus संयोजयति with Katha-

MarkP, संस्था caus संस्थापयति ajñ to p. to an and

शम caus शमयति TS, etc to p. to (as horses)

subsequently अभियुज P SBr to n. o (as horses to a

carriage) for a special purpose

अभियुज्

अभियुज्
३॥ ३॥

(acc) ३Br to p. to bed (?) उह्नी caus उह्नापयति

Kas on Pan 1.3.70 to p. to teeth मरणधर्मः (instr with

caus of युज्) , प्रेतवशं नी , संस्था caus

संस्थापयति ३Br, with to p. to flight विद्वा caus

विद्वावयति with, P, etc to p. together संधा संदधाति,

संधन्ते IV, etc , समवधा समवदधाति, समवधन्ते

३Br , समुपधा, समुपदधाति, समुपधन्ते IV,

अभिसंधा RV 3.1.1 , उपसंधा उपसंदधाति, उपसंधन्ते

'SankhSr, RPrat, समाधा समादधाति, समाधने 'SBr, etc,

etc, संधय Hor संधयति Hor, etc, संहन्

संहन्ति 'SankhSr, संहन् संहन्ति AV, etc, पिण्ड cl 1,

10 पिण्डते, पिण्डयति Thātup 8.21, 32.110, संश्लिष caus

संश्लिषयति Apast, Hariv, Tathas, संकृष्ट caus संकृष्यते

संकृष्यते, समाचि समाचिनोति, समाचिनुते AV, Hariv.

Pan, Sch, समस्त समस्यति AV, SBr, KātySr, Śulbas,

अभिसमस्त car, युज caus योजयति (m.c. योजयते)

P, Var, Rajat, etc, सूत्र cl 10 (Thātup 35.54) सूत्रयति

(accord to Gr also सूत्रयते, सूत्रापायति) Heat ,

आवप आवपति

~~आवपति~~ / AV, sBr, KatySr, TsvGr, Mark , ~~आवपति~~

उपहृति

घट

उपहृ / Dh, DhP , ~~उपहृति~~ , caus घटयति Dhātup 13.49

संयम संयच्छति

(rarely Ā) Pāṇ 1.3.75, Sch, संवृ

संवृणोति, संवृणुते

Kathās , संस्कृ संस्करोति, संस्कृते

RV, etc , संस्कृ संस्करोति, संस्कृते (संस्कृ)

संन्यस संन्यस्यति (rarely संन्यसति) sBr , समञ्ज

समञ्ज

समनाक्ते ,

RV, समिन्व समिन्वति RV , समेत्

RV 1.40.4 to p. together again प्रतिसंधा प्रतिसंधति

SBr to p. together anything बन्ध cl 2 बध्नाति (rarely

बध्नीति cl 1 बन्धाति, बन्धाते with cl 4 बध्यति

Hariv) bh, kav, etc to p. toret er (esp. the hands in a

certain position) नियुज नियुनक्ति, नियुङ्क्ते Sch

on Sak to p. together with पृच्छ cl 7 (Thatup 23.25)

पृष्ठाक्ते, पृङ्क्ते (or cl 2 पृक्ते Thatup 24.2 , cl 1

पृच्छति AV, cl 3 P PV) (instr, rarely loc) RV, etc

to p. under अधरय उप अधरयति, उपयम उपय-

उपयच्छति
च्यति, / SBr, KatySBr, Kaus , उपग्रह उपगृह्णाति

to p. up उन्मी उन्मयति, उन्मयते Bh, उदाह

उदाहरति SBr 1.1.1.22, उद्यम उद्यच्छति I (10 the

result of the action returns to the agent Pan 1.3.75) उद्यच्छते

RV 4.53.1, 1.143.7, TS, SBr, Ātysr, etc, उपकृष्ट caus

उपकल्पयति to p. up at उत्तृ उत्तरति and उत्तरति

(Ved) Vet to p. up at any one's house अवसो अवस्यति

RV, etc to p. upon उपसमाधा उपसमादधाति ^{Tas}, संनिधा

संनिदधाति, संनिधत्ते TS, etc, प्रत्युपधा प्रत्युपदधाति

SBr, उपसद caus उपसादयति TS, SBr, SBr, etc, सद

caus सादयति, सादयते (loc) IV, etc , क्त्वे caus

अपचति n, 'lak, 'm, 'hig, etc , उपसंस्कृप्त caus उप-

संकल्पयति , आशी caus R , निवस caus निवासयति

(loc) ३५ , आस आस्यति TBr, Kath, संन्यस्त

संन्यस्याति (rarely संन्यसति) Mn, Th, etc , प्रसिद्ध

प्रधानस्थिति 88r, मुच cl 5 मुञ्चते Bhattach (Sch)

to p. up with सह cl 1 सहते (Ver) and op. also

सहति and exceptionally साहति) Wh, Kav, etc , विग्रह

विपहने (acc also with in) R, Git, 3rd, क्षम

cl 1 क्षमते (ep. also क्षमति) (acc) Ph, F, Pash ,

संक्षम Ph to p. up with anything from मृष caus (or

cl 10 Dhātup 34.40) मर्षयति, मर्षयते (gen) R to p. up with

मृष cl 4 Dhātup 26.55) मृष्यति, मृष्यते (in RV only A

accord to Dhātup 1 .57 also cl 1 मर्षति, मर्षते (acc)

3Sr, etc to p. twice परिहृ परिहृति, परिहृते APrāt .

to be put down निष्ठा pass निष्ठीयते to be p. forth

तन् pass Dhāt to be p. to उजन् उपजायते

RV 1.25.8, TāṇyaBr, AsvSr, Sañth'r, PPrāt, etc to be p. to-

gether सैधा pass सैधीयते , समस pass समस्यते ,

सैहन् pass सैहन्यते 'Samk , सैह pass सैहियते

MBh, Kāv, etc , सैस्नु pass सैस्क्रियते 'n, 'h, etc to be n.

together in the same place सैनिधा सैनिधत्ते or pass सैनिधीयते

Kāv, Kathās, etc to be n. up उदाह pass उदाहियते

IS 6.2.9.4 to have anything p. upon कृ caus करयति ,

कारयते 'n 8.251 to cause to p. आधा caus

आधापयति , विधा caus विदधापयति 'R , कृ caus

कारयति , कारयते 'n 8.251 to allow to p. on (clothes)

वास caus वासयति, वासयते RV, Gr3rS, Mn to cause a

person to p. on परिधा caus परिधापयति (2 acc) Dr, etc

to cause to p. down न्यस caus 1Bh to cause to p. in

प्रदा caus प्रदापयति 1Bh, Bhpr to cause to p. into

प्राक्षेप caus प्राक्षेपयति (loc) Bh, अवधा (loc)

caus AsvGr to cause to p. on आसज्ज caus आसज्जयति

Ṣaṅkhar, Ragh, (clothes) वास caus वासयति, वासयते

RV, Gr3rS, Mn to cause to p. to प्रदा caus प्रदापयति

1Bh, Bhpr to cause to be p. down निधा caus निधापयति

Vait, R, Heat to cause to be p. on दा caus दापयति

(with दौषणाम्) (loc) with 1.5724 to cause to (be) p.

together संस्कृ caus संस्कारयति to order to p. into प्राक्षिप

caus प्रक्षेपयति (loc) with to intend to p. town निधा

desid निधिस्तै wish to wish to p. in धा desid धिस्तै

धिस्तै (Pan 7.4.54) (loc) P, Ait2r to wish to p. on

परिधा desid परिधिस्तै with to wish to p. together

समाधा desid समाधिस्तै with 12.9586 .

put adj हित f(आ) PV, A, p — धित

Hariv 7799 — न्यस्त — व्यवस्थित Yājñ, MBh, etc. — ,

संयुक्त
नियोजित — (loc) MBh .

artificially ~~work~~ put together (the plot of a play)

गाथित Sak 1. $\frac{1}{2}$, Vikr as p. on यथोपमुक्तम् ind

KātyŚr badly p. together अवहितघटित Subh having horses

p. to (as a carriage) अश्वयुज R 5.27.1A , (reaching

quickly) अश्वयोग f(आ) PV 1.16 .7 not p. aside अविश्रुष्ट

Kāty n t p. on (as a mial coat) असैनहू MBh 12.3541

not p. together (as the hands) असंयुत PSarv p. above

उपसंयुत BhP 4.9.54 p. an end to क्षयित Bh, B, Megh,

BhP, Kathās p. aside अतिहित AV, पराभूत RV, AV,

स्थापित Kathās p. asunder विहत p. away अपसारित,

अतिहित AV p. before उपनिहित ĀsvGr, ChUp p. down

विनिहित Bhartr, Gīt, उपनिहित, प्राणिहित Bālar,

उपरिनिहित, उपरिन्यस्त, विनिक्षेप्त

विन्यस्त, आसादित, निपूत (ĀsvGr), निपूत

(Pat) p. down close by उपावहित WBr 2.7.12.4 p.

down near to उपनिहित mān āsvGr, ChUp p. forth

समाश्रित B p. forth by speed वाग्विनिःसृत In 4.256

p. forth simultaneously कन्दलित Balar p. forward प्रकृत

KātyŚr, Kathās, Śah p. in समाहित AN, etc , प्रतिहित,

चौजित (loc) BhP , विरचित IV , पौत (loc or

comp) ChUp, Mh, etc p. in the ground उप्त IV, etc p.

into उपहित KātyŚr, Mh, Hariv, Ragh, etc , अक्षिप्त

(loc) Mh 3.3094 , उपमित vait , उपैत Lāṭy 8.5.8

SankhŚr p. of अमुक्त , नैःसर्गिक pivāy p. on उपहित

Kātyāśr, MBh, Hariv, Ragh, etc , आहित Pān 8.4.8, RV, AV,

MBh, etc , उपाहित , परिहित , etc , (as on a spit)

) अभिनिहित RV 1.162.11, (Prāt for अभिनिहित, प्रतिहित,

संयुत MBh, BhP , न्यस्त Mālatim 5.22 , नद्ध AV, etc.

पिनद्ध MBh, Kāv, etc , आसज्जित , (as a garment)

प्रावृत Hcar, Kathās, Pit , (as a garment etc)

आमुक्त MBh, Rājat, 'Sis', etc , प्रतिमुक्त Ragh , (as a

helmet) अवबद्ध MBh 9.3096 , (as an arrow) आयत ,

आरयित 'as , विरयित Ragh , नियुक्त (loc) MBh,

R, etc , वसित IBh , (a spit) प्रौतशूज Rajat , (a

spit) प्रौत- IBh, Kāv, etc p. on the fire (as a pot)

अधिश्रित p. out निर्वज IBh, Kāv, etc p. round परिहित

RV, etc , (the arm, as a bracelet) वलयित 'Sis' p. through

अनिविद्ध 'Sis' p. to (as a horse) अभिहित RV, AV,

'SBr , अपिहित RV , समहित AV , संधित IBh, Bhp p.

to (as oxen) in a yoke of four चतुयुज RV 8.6.48 p.

together संहित RV, etc , समहित 'SBr, IBh, etc, संयुत

AV, etc , समस्त 'SBr, etc , पुञ्जित Kāv, Rajat , योजित

MBh, R , (hands) नियत R , विरचित , संस्कृत

Lalit p. upon उपहित KātyŚr, MBh, Hariv, Pagh, etc ,

समाहित . AV etc , उपसन्न TBr 2, AitBr, KātyŚr that

which is p. in the place of another thing उपाधि m P

well p. together सुनियत R what has been p. on परिहृतम्

BhP .

to be put न्यसनीय AgP , निवेशयितव्य Sank , (as

confidence) in मे ग्राह्य (loc) Athas 58.36 impossi-

ble to be p. down अनवदृष्य ŚBr to be p. away उद्वास्य

BhP to be p. back (said of the intestines) प्रेक्ष्य

Susr to be p. down निधातव्य Mn, Bh, etc , निक्षेप्य

Kathas , व्यस्तव्य Vashtuv, Icat , विन्यस्य VarBrS , (in

gram) निपाद्य to be p. in संनिवेश्य (loc) varBrS,

संस्थाप्य (loc) Mn, Pajat. to be p. in between व्यवक्ष्य

to be p. into निर्वैपुव्य (loc) Mn 5.102 (B) , प्रदातव्य

Var to be p. on वस्य , वसितव्य B , (as an ornament)

क्षेप्य Sak, Sch , (as an ornament) प्रक्षेप्य Sak, Sch,

(with colours) संनिवेश्य Icat , अवक्ष्य to be p.

round etc परिधीय = परिधीभव VS (Mahidh TS v.1. बौद्धिषद्)

to be p. to नियोज्य (loc) to be p. together समाधानीय

n 2.109, sch , समस्य w , सम्भार्य Br, srs to be p.

under उपधानीय to be p. up with सौदव्य Hariv, BhP

fit for being p. down निधान्य EV .

having put aside मुक्त्वा ind Kav, Pancot ,स्थापयित्वा

ind Divyāv having p. down उपन्यस्य ind p , आसाद्य

ind p having p. down near to उपनिधाय ind p having p.

forth प्रसार्य ind Bh having p. on पिनह्य ind

Bh having p. on the sacred thread उपवीय in p Br 1.6

§.2, ath, BhP having p. the load upon निक्षिप्तभार (comp)

Panc 1. ¹⁶⁷/₁₆₈ having p. together सह्य Bh, Kav, etc

caused to p. down न्यासासित BhP to p. forth निर्द्वायित्व

Pat .

putting upon उपसमस्य ind p ¹car .

one who has put away his property हितावत

IV .

one who has put off clothes (said of a ~~man~~ woman

who has put off her soiled clothes after her period of impu-

urity) उद्धास mf(आ)n Kaus', उद्धासस mfn, SBr

one who has p. on armour व्यूढकङ्कट, व्यूळ्हकङ्कट mfn one

who has p. up any place अवसित RV 1.22.15 & 4.25.8,

Sr, KatySr one who puts down उपनिधातु mfn SBr, निपाशक

mfn Pat one who p. forth his strength कृतशक्ति mfn one

who p. in order अभिशी n (or f RV 10.130.5) PF one who

p. on वसित, mfn Samk on ChUp 5.1.2 one who p. together

संघातृ mfn PV, सम्बोधयितृ mfn Wairūp / v.l. for

सम्बोधयितृ) one who causes a weapon to be put down (?)

निधापकः .

Putranjiva roxburghii जीवपुत्रकः L — तापसवृक्ष m

तापसद्रुमः L, तापसवृक्षः Susr 1.38, 4.18 — सिद्धिद

m (आ) n L — सुतजीवकः L — यष्टीपुष्पः L .

an amulet made of the seeds of Putranjiva roxburghii

पौत्रजीविकम् Susr P. roxburghii / from its seeds are made

necklaces which are supposed to keep children in good health)

● पुत्रजीवः, पुत्रजीवकः L the plant P. roxburghii अर्थसाधकः

N, ~~there~~ कुमारजीवः Car, कृलजीवः L the tree P. rox-

burghii श्लीपदापहः L.

putrefaction n कौथः Susr, प्रकौथः Susr.

putrefied adj विकृत

Car 1.11 & 27, Lalit 12

प्राविकृत Car .

putrefy vb आपूय P usr विकृत cl 4 विकृत्यति

(विकृत्यते rarely A Vet) Car 6.30, उपविकृत P .

to cause to putrify कथ caus कौथयति usr .

putrefying वैच्छेदः Car 1.20 6.11 .

not putrefying अविनाशिन ^{mk} Kad .

putrescent adj प्रकुथित Susr .

putrid adj पूतिक ॥३॥, पूत L, पूति A,

etc — प्रकुथित — ^{Susr} — उपविलम्ब Car — शुक्त ॥ (आ)

L .

a putrid state पूतिलम् ^{Susr} , पूतिभावः Kap .

to become putrid पूय cl 1 पूयति (TC, ^{Susr} etc)

पूयते (Phātup 11.13) , कृथं cl 4 कृथ्यति

Phātup 26.11 to be r. शुच cl 4 शुच्यति, शुच्यते

Phātup 26.56 .

putridity n फ़कोथः Susr .

putting adj ध f(आ) ifc — धा .

putting an end to life जीवितान्तक E 3.25.5, 4.6.10

p. forth young shoots पद्मवग्नाहिन् Hit p. in प्राप्सुर्ग

f(इ) Susr p. on (clothes) वस्त Maus , शेषण

f(इ) Athas p. out निर्वपक Car, Vishn p. the arms

spontaneously sound स्वयंग्राहनिषक्तबाहु स्वयंग्राह (loc) Kum p.

together संकृति TS, TBr, संग्राहक f(ई) Sarva p.

up with सहिष्णु (acc, gen or comp) सह, हव, etc .

wishing to put down उत्सृष्टकाम .

putting n दधनम् — प्रक्षेपः

(in dram) accidental putting together syllables
यथायथा

अक्षरसंघात, अक्षरसंघात Bhar the act of p. before the

eyes साक्षात्करणम् Cat the act of p. own near to उपनिधानम्

Comm on Lāty ' the act of p. own written characters ' (writ-
यथायथा

ing transcribing) लिपिन्यासः Kathas the act of p. on the

fire अधिश्रयणम् the act of p. out (the fire) उद्घापनम्
यथायथा

Comm on ApSr the act of p. to उपधि m Lāty the act

p. together समसनम् L , संक्षेपणम् Susr , संस्करणम्

Gobh the act of p. to (o horses) योगः MBh, the

act of p. upon उपसादनम् Say on TBr 2.1.3.6 the ceremony of

p. on fire अधिश्रयणम् p. apart विकर्षणम् MBh, BhP ,

विचालः Pan 5.3.43 p. aside उत्सादनम् , अवहरणम्

KatyŚr , सिद्धि f Yājñ p. a Śūdra's ~~into~~ food into a

Brahman's house (where it is cooked) उपक्षेणम्

Sambupurāṇa (T) p. away उत्सादनम् , पर्यसनम् , न्यासः

MBh, Hariv, Daś, BhP (in gran) p. word before an after

it वेष्टकः Prāt p. before उद्धारणम् KatyŚr 4.1.10

p. by the side of उपनिधानम् Comm on Laty p. down

निधानम् Kātyār, Mh, etc , निक्षेपः Wog , न्यसनम्

Sah , न्यासः Mh, Kāv, etc , विन्यसनम् car , विन्यासः ,

उपन्यासः Comm on Pan , सेन्यासः (ifc fआ) Mh, L, Sarvad

विनिवेशः Gīs, Gīt , आसादनम् Kātyār the p. down a

circle माउलन्यासः Kathās p. down (in a book) विनिवेशः

Sarvad the p. down (of rice etc to deceased relatives)

निपरणम् Nir, Asvār, Sch the p. down of the Sruc

सुगासादनम् L p. down together संनिवेशः W p. down the

feet पदव्यासः Bh, R, etc , पादव्यासः p. down ~~xxxxxx~~

the (feet) निक्षेपणम् Kum , (the feet) निवेदानम् (ifc f)

आ) Satr p. down the feet पादापणम् Ragh , (the feet)

निक्रमणम् RV, AV, TS p. fuel (on the three sacred)

fires) अन्वाधानम् p. in व्यासः Bh, Kāv, etc प्रतिपादनम्

R p. in order सम्पादनम् in p. near आधानम् S-r,

Kātyār, in, etc p. off अवलारणम् Vād , पर्यसनम्

मुक्ति f Kāv, Kathās , उत्कर्षः Nyāyam p. off eating

विक्रयणम् MBh p. off to the morrow श्वः श्वम् S-r p.

on परिधानम् Kātyār, R, Pañc , आधेयम् Āsvār. etc ,

प्रतिधानम् (ifc) G. bh , (a garment) निवसनम् R p. on

a layer (of ashes) अध्यूहनम् p. on आमुक्ति f, आमोक्तः

T, आमोचनम् R , (?) अवमोचनम् Nalac , (clothes) ग्रहणम्

h 2.840, h 17.21 , (a dress etc) परिग्रहः Kāv ,

परिग्रहणम् Prab , परिवेषः , परिवेशः L , निपातनम्

Susr , अवन्ताहः L , कर्तव्यः 3.5 , नहस्त्रम् Viddh ,

भरणम् Cit , रचना Bricch , विरचनम् Vikr , Vālati

शक्तिनम् p. on a level with समीकरणम् (instr) n,

Sch p. one thing instead of another अतिदेशः p. on (gar-

ment) again पुनः परिधानम् KātyŚr, ~~the~~ (of a bowstring)

रोहणम् Cat, (of armour) योगः L the p. on of

clothes वस्त्रपरिधानम् Cat the p. on of jewels मणिवन्धः Bagh

p. on (ornaments) विन्यासः Kāvyaḍ ' p. of the Pavit-

r. ' (investiture with the Brāhmanical cord) पवित्रारोपणम्

Pānc p. out (as the eyes) प्रतिभेदनम् Yājñ p. round

प्रतिभेदः (ifc) Śr, (esp. wood) परिधानम् KātyŚr,

R, Pānc p. to प्रतिधानम् (ifc) Gobh p. to (as horses)

subsequently अभियोजनम् Say on SBr p. together अभिधानम्

VPrat, , KaushBr, समाधानम् Gobh, समाधि m Lāty, समाधा

m (only L) , संहिति f Wairā, समास Br, Grā, h, etc,

सम्भरणम् ShadyBr, KātyGr, समाचयनम् Pat on Pan 3.1.19.

Vartt 3 , निचयः vidānas , बन्धः h, Kāv, etc , योगः

Kāth, rā , विन्यासः Vās, Sāh, etc , संनिवेशः Kā, Pur,

Sāh , संसादनम् KātyGr , संस्कारः (ifc f आ) GrGrā,

h, Kāv, etc , पोटः L p. together again प्रतिसंधानम्

MEh, Kāv, etc (prob) the p. together of the 3 fire sticks
~~*****~~

(called madhyam, akshina, uttar) laid round a sacrificial

fire to keep it together परिधिसंधि m. mānśr p. upविमुच

RV, (for the night at an inn) अभिपित्वम् RV the n.

upon उपहिति f. Vyāyan, आधानम् śśr, mātyśr, in, etc ,

स्थापनम् (comp) śśśr, Naish, Sch .

causing to put on (a garment) परिधानम् Kasu'.

puzzle vb प्रवृद्ध, प्रवृद्धते (with acc) AitPr .

to be puzzled सम्भ्रम् सम्भ्रमति, सम्भ्राम्यति

Wh, Kav, etc .

puzzled adj भ्रान्तचित्त, भ्रान्तबुद्धि Kav — अव्यध.

puzzling adj मोहकारिन् Kāvya 3.99, मोहनीय

100h, Sarvad .

a puzzling question कूटः L, कूटम् Bh 6-5-10 29,

प्रहेलि (L), प्रहेलिका (Kāvya) प्रहेली .

puzzling n मोहनम् R, Git, MarkP .

pyramid सूचि f, सूची Col, सूचिरवातः .

a sharp pyramid सूचिरवातः .

a pyramidal excavation सूचिरवातः .

not piled up in the form of a pyre अश्मशानचित् mfn

failures a p. of wood दारुचिति 2 firp .

pyrites n माक्षिकम् L माक्षिकधातु m Var3m,

माक्षिकधातु m L (also माक्षिकः धातु), हेममाक्षिकम् L,

ज्वरमाक्षिक — तापीसमुद्भवम् (?), तापीजम्, ताप्युत्थ

सज्ञकम्
(fir), ताप्यः, ताप्यम् Car 6.18 2. 24, Thor 5.26.160, ताप्यकम्

L — मधु n Thor, मधुधातु n L — आवर्तम् L .

Hepatic pyrites of iron रूप्यमाक्षिकम् ⁷⁷ iron p.

नीलमृत्तिका ⁸ a kind of honey like p. माक्षिकम् ^{8h} a net.

allic substance (probably a kind of p. कांस्यमाक्षिकम्

¹ Susr a sort of p. केसमाक्षिकः , कामारि m yellow p.

पीतमाक्षिकम् ¹ , पीतकमाक्षिकम् ^{77h} .

a pyritic mineral आपीतम् L a p. ore of iron

तातारि in L , चक्रनामन् L .

(in prosoy) a pyrrhic सुप्रियः Col .

the plant Pythonium bulbiferum schott आम्बुवृक्षी .

quack n प्रतिरूपकः Car — कुक्कीदिकः Kār .

quack doctor भिषक्पात्रः Top .

quadrangle n त्रिसम mn — संजवनम् L —

संजवनम् L .

corner of a quadrangle अंशः a c. surrounded by

buildings प्रकोष्ठः (also प्रकोष्ठम् L) Kricch .

quadrangular adj चतुष्कोण Sūryapr, Heat 1.8.498-^a_b

चतुरश्र f(आ) Kātyār, Haus, Tan 5.4.120, Pariv 12978.

etc, चतुरश्र PV 1.152.2, 4.22.2, वेदाश्र Heat

चतुर्भुज f(आ) चतुःशक्ति TS 38.20, TS 1.6, SB 1

(said of the Veda) 6f, चतुर्भुष्टि PV 10.57.9 . ~~for the Ved~~

forming a quadrangular figure चतुरश्रक f(आ)

Heat, AgP 43.27 a q. court yard (used for receiving guests)

चतुष्कम् Pāncat (ifc f आ) Prasannar 3.6, Pāncat a q.

fig. चतुर्भुजः , चतुरश्रः a q. place चत्वरम् rarely

m (Hariv 6499ff, R 5.49.15) MBh, etc .

to make quadrangular चतुरश्री कृ Heat, Agr, Katyā, /

Sch .

quadrant (of a circle) n पादः Āryabh, Sch,

पदम् (rarely पदः) Sūryas — त्रिभम् Sūryas 7.—

सुरिययन्त्र Sankar 27, सुरिययन्त्रम् .

(astron) a quadrant for ascertaining the sun's altitu-
de and Zenith distance

धनुस् n (m = अर्धचर्चादि).

quadrature (in astrol) तरवी .

quadruped adj चतुष्पाद (३) ŚBr 3.6, AitBr, Śusr,

चतुष्पाद f(आ) 1Ph, VarBrS 21 , चतुष्पाद m(-पाद्) f(-पक्षी)

n(पाद्) (Pāṇ 5.4.140) RV, AV, etc , चतुष्पादः 1Ph 2.112/6,

Yājñ 2.298, R 5, चतुष्पदः VarBr 21.6, चतुष्पाद m(-पाद्)

(Pāṇ 5.4.140) RV, AV, etc, चतुष्पादः , (collectively)

चतुष्पद् n (पद्) (Pāṇ 5.4.140) RV, AV, etc — मल्लुकः

L — मोकम् L — (in general) शरणः (only L) —

शुद्धजडः L .

a female quadruped चतुष्पदी f in comp a kind of wild

q. स्वतुरेषः L, स्वतुरेषकः V a q. marriage विवाहचतुष्पद्यम्

a young q. सूता L .

quaffed adj पीत RV, etc .

to be quaffed पेय Ph, Kāv, etc .

having quaffed पीत्वा indRV, etc, पीत्वी (P.)

पीत्वीनम् (Has on Pan 7.1.48) ind .

quaffing adj पा .

death quaffing (said of 'Siva) मृत्युपा Ph .

sorrow compared to a quagmire शोकपट्टः, शोकपट्टम्

MBh, R .

quail n वर्तिका L, वर्तिका MBh, Susr, वर्तकी

L, वर्तकः Var, वर्तिकः L = वर्तक, वर्तिक, वर्तिका L,

वार्तिकः L — चित्रयोधिन् m Hpr — गाञ्जिकायः L, गाञ्जीकायः

Hpr, गाञ्जीविन् m L — लब्धः VS — गरुडोधिन् m L —

फणिवेलः L, फलखेला L, फालखेला — फालखेला L

भारती L — वाना L — विष्णुतिङ्गी L — व्योमनासिका L .

the mountain quail गिरिवर्तिका car 1.27 ' a. cyer ' .

(a kind of rice) लब्धः, लावाक्षकः Susr a sort of rice

q. वनवर्तिका Mālatīm , वर्तः , वर्तीरः Susr , वर्तिका ;

Shpr, वर्तीरः Vāgbh , वर्तिका , व्योमनासिका .

quake vb प्रवेप् प्रवेपते, संकम्प

Wh, May, etc, संकम्प

संकम्पते

Wh, F — स्पन्द् cl 1 (Dhātup 2.13)

स्पन्दते (rarely स्पन्दति) ParGr, Car, Wh, etc — प्रचल्

प्रचलति (rarely प्रचलते) TBr, Wh, etc, प्रविचल

प्रविचलति Wh — धामधमाय धमधमायते Valatim 7.

$\frac{1}{2}$ — प्रहल् प्रहलति

Bhatt .

to cause to quake रेज् caus रेजयति pr .

to quake वेध् cl 1 वेधते Lalit, व्यथ् — खरेज्

खरेजते

SBr .

quaking adj प्रकम्पित Suparn, R — वेपथु

VarBrS — प्रविक्त RV — रेज् VS, MaitS .

quaking n प्रकम्पः MBh, Kāv, etc — वेपथु n RV .

qualis tale शतृक् कीटृक् च

TBr .

qualification n उपाधि n .

destitute of all qualification निरुपाख्य nf(आ) n

Sarvad having qualifications सुपाख्य rfn Kan, Sch in

consequence of any qualification उपाधित्त ind .

qualified adj सगुण f(आ) BhP, Vedāntas .

not qualified for अयोग्य Tājñ 2.215, Bhāṭṭ q. by

some condition (as liberality by the desire of receiving

something in return,) सोपाधि M q. for योग्य (gen

loc dat inf with act or pass sense or comp) Kātyāṇ, Bh, Kāv,

etc , समर्थयुक्त (loc) R q. for freedom from passion

विशगर्ह L, वैशङ्किक q. non-quality विशिष्टाद्वैतम्

RTL 119, etc the sense of the q. imperative tense प्रवर्तना

W very q. सुकल्प BhP .

to be qualified विशेष्य, विशेष्यक (ifc)

Bhashap .

qualifying adj विशेषक^L, विशेषण^L .

(in log) a qualifying term added to a too genera
~~XXXXXXXX~~

middle term to prevent ativyapti उपाधि m .

the being qualified

विशेष्यता Kusum, विशेष्यत्वम्

KatySr .

quality n लक्षणम् (ifc fआ) in, Mbh, etc -- गुणः

Lāty, SāṅkhGr, In 3.9, etc , गुणकः ifc Vedāntas 43

इष्टकृता Rach, Das — धर्मेन n (esp. ifc) Śr, Mbh, Var,

Kap, Kāv — संस्था (ifc fआ) Kāv, Pur, संस्थिति f

Yājñ, Mbh, Pur — कशा (Maich 1.11, Vir 9.19) L-जन्मन्

n RV 1.70.2 .

absence of qualities अगुणता, अगुणत्वम्, निर्गुणता

, निर्गुणत्वम्, निर्गुण्यम्, निर्गुण्यम् W accord-

ing to q. यथागुणम् ind Ch p, Samk, Pajat, यथाप्रतिगुणम्

(Hariv) ind according to quality गुणतः

ind W, यथासारम् ind Hariv according to the three chief

qualities of all existing beings गुणतः ind Bhag 18

action resulting from good q. गुणाङ्गुनि n pl F 2.77.12 be-

longing to the quality rajas राजस mf(रि)n Maitr p,

Mh, MBh, etc colour = q. वर्णः (वर्णम् & अर्ध-चादि) (ifc f

अ) R, etc connected with qualities गैरिक mf ई) n

devoid of all q. निर्गुण mf आ) n Up, MBh, etc devoid of

q. विधर्म mfn MBh destitute of q. अगुणवत् mfn ,

(said of the supreme Being) अगुण mfn devoid of q.

(said of Krishna) विधर्म mfn (निर्गुण) endowed with

every good quality सर्वगुणिक mfn MBh, Hariv endowed with

good qualities गुणवत् mfn MBh, R, etc , गुणसंयुक्त mfn

MBh 1 , गुणिन् mfn SvetUp 6, n 8.73, Tājñ, etc , गुण्य

mfn Pāṇ 5.2.120, Vārtt, Pat endowed with q. धर्म्य गुण्य mfn Kāth

2.13 endowed with such q. तथागुण धर्म्य mfn आ n R 2.22.19 ,

इयंविध mfn Bhartr endowed with the eight q. as a kin

अष्टगुणाश्रय mfn L endowed with the five q. of elements

गुणवत् mfn Saṃkhyak, 60 endowed with the good q. contain-

ed in गुणिन् mfn (in comp) Mārkd 27.9 endowed with the

good q. of गुणिन् mfn (in comp) Mārkd 27.9 essential -

quality धर्मः from the side of the good qualities गुणतः

ind in 11.18, P 3.5 a good quality सद्रूपः P, Kāthās,

Bhṛ, etc having extraordinary qualities अतिगुण mfn hav-

ing five good q. पञ्चगुण mfn with having good q. सद्गुण

mf (आ)n Kāhas, सगुण mf(आ)n Kāv, Kāthās, etc,

सगुणिन् mfn Bhartr, साद्गुण्यम् Car the having its q.

तद्गुणत्वम् Jaim 6.7.16 having many good q. बहुगुण m n ān

6.2.176, Sch having no connection with quality निर्गुण्य mfn

Bhṛ having no qualities निर्गुणात्मक mfn with having no good

q. निर्गुण mf(आ)n Bhṛ, R, etc having no q. निर्गुणक mfn

Ramat'p having q. सगुण mf(आ)n Bhṛ, Vedāntas,

mfn , गुणान्वय mfn SvetUp 5.7, गुणान्वित mfn SvetUp 6.

4 , जोण mfn (i) having the quality of rajas

रजस्य mfn W, रजोगुणमय mfn (ई) n MarkP having the q.

of sound शब्दादिधर्मिन् mfn W, शब्दादिमत mfn Samk having

the same qualities समानधर्मेन् mfn Kam , सधर्म mfn Sāh

, सधर्मक mfn , तद्धर्म mfn Āpy imparting a new quality

प्रतीयत्तः W on Pan 2.3.53 having the qualities गुणवेद्यन्

mfn Wpr of such a quality एवम् भूत mfn WSh of such

qualities एवम् आदि, एवम् आद्य mfn Wn Sak, etc , तादृशगुण

mf(आ)n in 9.22 , तथाविध mf(आ)n TBr 2.1.10.1, In 1.

8f, 13h, etc of such a quality त्यागत mfn PPrat 3.5,

13h, Malay 5. $\frac{9}{10}$, इतिमात्र mfn of that qualities कियत्

mfn IV, AV, etc one of the 3 q. of everything in creation

तमस् n in 12.24f 33, Sāmkhyak, etc, तमः (Pān 7.12

34, Kas) L Sch a person of q. प्रवरजनः Kricch possessed

of a hundred excellent qualities गुणशतशालीन् mfn poss-

essing good q. एवंगुण mfn 13h, 13h, etc, एवंगुणजातीय,

एवंगुणसम्पन्न, एवंगुणोपेत

mfn 13h, 13h, etc possess-

ing q. (object, thing etc) गुणिन् mfn Tājñ 3.62, ThP 2.8.

14 possessing the quality of colour रूपगुण mfn Th 1.77

possessing the same qualities तुल्यगुण mfn Āp, Susr

possessing these q. तद्गुण mfn KatyŚr 14f the possession

of q. गुणता W, गुणत्वम् Sarvad 10.35 & 52 the possess

-ion of 2 out of the 3 q. द्वैगुण्यम् W the q. of Bhagavat

भगवद्गुण ibc the q. of man as dependant on the acts

done in a previous existence पुंस्कर्मोद्देश्यः Sarvad a q. not

to be defined by words अशब्दोपधि m Sāmkhyak the q. of

a part अवयवधर्मः Pān 2.3.20, Kās the q. of a sound ^{रु}शब्दगुणः

Pancat q. of goodness सत्त्ववृत्ति f, the q. of sound उद्भूतगुणः

the q. of tamas तामसगुणः the q. of that तद्गुणः

KātyŚr 12f, 16, 23f ' q. possessor ' (object thing etc)

गुणिन् m Yājñ 3.69, ShP 2.8.14 the q. tamas तमस्क

ifc Kris'p relating to a q. गौण mf (ī) n Sh 12.1 138f

relating to qualities गौणिक mf (ई) n relating to the

quality rajas राजस mf (ई) n Vaitrīn, Un, Th, etc relati-

ng to the three qualities (of Sttva. rajas and tamas)

गौणिक mf(इ) n in 12.41 resulting from unequal q.

विषमरूप्य mf n the same q. सधर्मः BhP (in phil) the

second of the Gunas or q. रजस् n Sāmkhyak, VarBrS, Susr

etc the state of possessing q. गुणवत्त्वम् Sā $1.\frac{2}{3}$.37f ,

गुणवत्ता W the state of possessing good q. गुणिता W

(any one) the under the influence of the two q. rajas and

tamas रजस्तमस्क mf n BhP , रजस्तमस्क mf n BhP varied

according to q. गुणीभूत mf n void of q. विगुण mf n

BhP want of good q. नैर्गुण्यम् mf n anc without . निरुपाधि

(V P) निरुपाधिक (DhP) mfn .

qualmishness n वसयु m Car, वसि f सुस्र,

Quamoclit pennata कामलता .

quantity n I इतावत्त्वम् Pan 2.4.15, BhP, etc, ऐयत्यम्

— मात्रा RV, etc, मात्रम् (ifc)

— प्रमाणक (ifc) MBh, प्रमाण — राशि m RV, etc —

ओघः (ifc f आ) MBh, BhP, Kathas, etc — निवहः

Var, Kav, etc — परिमिति f Phāṣap — प्राग्भाक् Bhartr.

Prab, etc — पुञ्जः (mostly ifc f आ) MBh, Kāv, etc —

प्रचयः (ifc f आ) Pitus, Rājat, Susr — निचयः

सेचयः (ifc f आ) Mir, MBh, etc — उपचयः — पूगः

(ifc f आ) (in one place n) SāṅkhBr, Mn, MBh, etc —

वृन्दम् Naigh, MBh, etc — विस्तरः Mn, P, VarBrS, etc —

लेखः MBh, Kāv, etc — षण्डः, षण्डम् (often written

as रवण्ड) BhP — सम्भारः (ifc f आ) Kāv, Pur,

Sarvas — स्कन्धः MBh, BhP — प्रभूतता Śis, प्रभूतत्वम्

Pāṇcat — समवहारः MBh .

II आतिशयम् L — काण्डः , काण्डम् ifc (ifc f

आ, ई) Pañ 4.2.51, Kās — दानः W — पक्षः (ifc f

आ or ई) — पिण्डः L — पुङ्गः , पुङ्गम् L — पेटकम्

Rājat, Kathās — प्रकारः Kāv, Kāv, etc — माडः W —

रचना (ifc after a word meaning ' hair ') = पाडा, भार

etc — वारः — वितति f Kir, वितानकः, वितानकम्

Gis — विपिनम् Bālar — विसरः Kāv, Kathās — संकतः

W — सभाजः Git 11.21 — सबकः L — स्तोमः Kāv,

Rājat — स्थूलम् W — हस्तः (ifc after a word signi-

fyng ' hair &) .

any quantity वस्तुमान PhP considerable in q. बहु

mf (वी, उ) n (n also as subst with gen) PV (rarely in

Mand 1-9) AV, etc consistin of a particular number of

quantities राशिक mfn (ifc) Col (food) heavy

on account of its quantity मात्रागुरु mfn Susr great

in q. बहु mf (वी, उ) n (n also as subst with gen) PV

(rarely in Mand 1.9) AV, etc a great q. प्रसरः (if

f आ) Sis having the q. of the letter a अमात्र

mfn VPrat (in alg) an indistinct q. अव्यक्त राशि m

an inexhaustible q. (of good or evil) शेषादि m Sinhas

(in alg) initail q. of a progression वदनम् col

a ~~large~~ large q. भारः Hariv, Kāv, etc , भारः

(ifc f आ) Kāv, Kathās, etc a large q. of water सत्तिलपूरः

Pāncat a measure of q. राशि m Sāring , द्रोण a mere

offerings to all beings as much in q. as an oblation to

all creatures अस्मिन्मात्रम् (in arithm) the method

for finding the q. contained in a heap राशि व्यवहारः Lil

not according to q. (a defect in the pronunciation of

vowels) अथथामात्रम् ind RPrāt of equal q. (as a vowel

समानकाल mfn TPrāt a proper q. योगयोगः m pl Susr

a q. of ashes भस्मपुञ्जः MarkP a q. of cakes पैष्टिकम्

L a q. of chariots रथयूथः, रथयूथम् Hariv ,

रथकट्या (Pārsvan), रथकड्या (Yon L) a q. of

Dūrvā grass दूर्वाकाण्डम् Pān 4.2.51, Kās ' q. of dust (a

high road) पांसुकुली L q. of flesh मांसयूथम् NW

a q. of flowers पुष्पचयः , कुसुमाकरः L a q. of

hair केशकलापः Kathas 70.13 a q. of iron अयस्काण्डः,

अयस्काण्डम् (gana कस्कादि) a q. of lotuses पद्मरवण्डम्

Mricch q. of rain वर्षपूगः, वर्षपूगम्, वर्षपूगाः, वर्षपूगानि

m n pl BhP a q. of red ~~xx~~ arsenic सनःशीलोद्ययः

R the q. of salt given to a cow गोलवणम् Pān 6.2.4, Kās

the q. of the first term in a rule of three sun प्रमाणराशिः

Aryabh a q. of urine मौत्रम् GrSrs a q. of water जलनिवहः

W a q. of weapons शस्त्रजातम् W q. represented by geom-

trical figures क्षेत्रराशि m (in alg) the q. to be added

to the square of the least root multiplied by the multi-

plicator (to render it capable of yielding an exact
~~square root) क्षिप्तिका, क्षिप्ति~~

square root) क्षिप्तिका, क्षिप्ति f recited entirely

according to the q. of the vowels सर्ववृद्ध mf(आ)n

SamhUp relative q. (of goods) सारसारम् Mn 9.331

a small q. रेखा L a small q. of anything पांशे

Nalac the state of being of fixed q. इयत्ता, इयत्त्वम्

Ragh, Kād, etc the state of being of such q. इयत्ता, इयत्त्वम्

Ragh, Kād, etc .

